

TRAN DANG KHOA

“

Trăng ơi từ đâu đến?

Hay từ cánh rừng xa

Trăng hồng như quả chín

Lòng lơ lên trước nhà

Trăng ơi từ đâu đến?

Hay biển xanh diệu kì

Trăng tròn như mắt cá

Chẳng bao giờ chớp mí

...”

Góc sân và Khoảng trời

HƯỚNG DẪN
BOOKSTORE

vh NHÀ XUẤT BẢN VĂN HỌC

Con Bướm Vàng

Con bướm vàng
Con bướm vàng
Bay nhẹ nhàng
Trên bờ cỏ
Em thích quá
Em đuổi theo
Con bướm vàng
Nó vỗ cánh
Vút lên cao
Em nhìn theo
Con bướm vàng
Con bướm vàng...

2.1966

Cái Sân

Cái sân
Em thường rải cái nong
Ra góc sân ngô ì học
Những đêm có trăng mọc
Em chơi cho đến khuya
Thường là xía cá mè
Hay làm mèo đuổi chuột
Những lúc mưa sầm hột
Em bắt cái vôi cau
Chảy vào giữa chum sâu

Khi trời râm em vẽ
Vẽ cô tiên lặng lẽ
Rải hoa trên bầu trời
Thế là bao đồng lúa
Cứ chín vàng, vàng tươi...

2.1966

Trông Trăng

Đêm nay trăng đang rằm
Trăng như cái mâm con
Ai treo ông cao thế
Ông nhìn đàn em bé
Muốn khoe có mặt tròn

Dưới sân em trông trăng
Có quả thị thơm lừng
Nải chuối i tiêu thơm mát
Ông trăng nhìn thấy xôi
Là ông nhoẻn miệng cười
Áng chừng ông thích lắm
Trăng nở vàng như xôi

Em chạy nhảy tung tăng
Múa hát quanh ông trăng
Em nhảy, trăng cũng nhảy
Mái nhà ướm ánh vàng

Khuya, không trông trăng nữa
Trăng thập thò ngoài cửa
Muốn rủ em đi chơi

Bồ`ng bẽ`nh...
Trắ`ng trôi...

1966

Ảnh Bác

Nhà em treo ảnh Bác Hồ`
Bên trên là một lá cờ đỏ tươi
Ngày ngày Bác mỉm miệng cười
Bác nhìn chúng cháu vui chơi trong nhà
Ngoài sân có mấ`y con gà
Ngoài vườn có mấ`y quả na chín rô`i
Em nghe như Bác dạy lời
Cháu ơi đừng có chơi bời đâu xa
Trồ`ng rau, quét bẽ`p, đuỏi gà
Thấ`y tàu bay Mỹ nhớ ra hầ`m ngô`i

Bác lo bao việc trên đời
Ngày ngày Bác vẫn mỉm cười với em...

Bên sông Kinh Thầy

Hàng chuô`i lên xanh muố`t
Phi lao reo trậ`p trùng
Vài ngôi nhà đỏ ngó`i
In bóng xuô`ng dòng sông

Một bác chài lặ`ng lẽ
Buông câu trong bóng chiề`u

Bống nhiên con cá nhỏ
Nhảy bên thuyề`n như trêu

Bắ`p ngô non răng sún
Óng vàng một chòm râu
Ôi cánh buồ`m nhỏ bé
Biế`t bay về` nơi đâu?

1966

Con chim hay hát

Con chim nó đỗ cành tre
Bay ra cành chè nó hát hay hay
Hót rắ`ng cây phi lao này
Mấ`y anh bộ đội tro`ng ngày ra đi
Phi lao mới nói rằ`m rì
Rắ`ng anh bộ đội mai kia lại về`
Con chim nó đỗ cành tre
Bay ra cành chè nó hát hay hay...

1966

Gà con liếp nhiếp

Ngoài sân lội, mấ`y chú gà liế`p nhiế`p
Đi tìm mồi cùng mẹ bắ`t giun sâu
Trời mưa lâm thâm làm các chú ướt đầ`u
Chú rùng mình, giọt mưa rơi khỏi cánh
Trời mưa to hơn, rô`i sau đầm ra tạnh
Chú chẳng giữ lông bởi mả`i bắ`t giun sâu

Nhưng nắ'ng to, chú vẫn khô'đầ'u
Đôi mắ't tròn trong như hai giọt nước
Hai giọt nước không bao giờ khô'được.

1966

Góc sân và khoảng trời

Góc sân nho nhỏ mới xây
Chiề'u chiề'u em đứng nơi này em trông
Thấ'y trời xanh biế'c mênh mông
Cánh cò chóp trắ'ng trên sông Kinh Thầ'y...

Thấ'y đạ'n các chú giăng dày
Máy bay giặ'c Mỹ lắ'n quay thêm nhiề'u
Khoảng trời em đế'n là yêu
Góc sân nho nhỏ chiề'u chiề'u đứng trông...

1966

Trắ'ng sáng sân nhà em

Ông trắ'ng tròn sáng tỏ
Soi rõ sân nhà em
Trắ'ng khuya sáng hơn đèn
Oì ông trắ'ng sáng tỏ
Soi rõ sân nhà em...

Hàng cây cau lặ'ng đứng
Hàng cây chuồ'i đứng im
Con chim quên không kêu

Con sâu quên không kêu
Chỉ có trăng sáng tỏ
Soi rõ sân nhà em
Trăng khuya sáng hơn đèn
Oi ông trăng sáng tỏ
Soi rõ sân nhà em...

1966

Đánh thức trầu

Trầu trầu trầu trầu
Mày làm chúa tao
Tao làm chúa mày
Tao không hái ngày
Thì tao hái đêm...
(Câu hát của bà em)

Đi ngủ rồi hả trầu?
Tao đã đi ngủ đâu
Mà trầu mày đã ngủ
Bà tao vừa đến đó
Muốn xin mấy lá trầu
Tao chẳng phải ai đâu
Đánh thức mày để hái!
Trầu ơi, hãy tỉnh lại
Mở mắt xanh ra nào!
Lá nào muốn cho tao
Thì mày chìa ra nhé!
Tay tao hái rất nhẹ
Không làm mày đau đâu...

Đã dậy chưa hả trậ`u?
Tao hái vài lá nhé
Cho bà và cho mẹ
Đừng lụi đi trậ`u ơi!

1966

Vườn em

Vườn em có một luố`ng khoai
Có hàng chuô`i mật với hai luố`ng cà
Em trồ`ng thêm một cây na
Lá xanh vẫy gió như là gọi chim...

Những đêm lắ`p ló trắng lên
Vườn em dậy tiế`ng dịu hiề`n gầ`n xa
Em nhìn vẫn thấ`y cây na
Lá xanh vẫy gió như là gọi trăng...

1966

Cây đa

Làng em có cây đa
Bên nương nước giữa đò`ng
Lá xanh dòng nước bạc
Biển lúa vàng mênh mông

Cây đa gọi gió đê`n
Cây đa vẫy chim về`

Đa mỗi ngày một lớn
Và nuôi thêm nhiê`u ve

Dưới bóng đa, con trâu
Thong thả nhai hương lúa
Đứng đỉnh đàn bò về`
Lông hô`ng như đố`m lửa

Trưa nắ`ng lóe trên đầ`u
Các bác làm nghỉ mát
Vòm đa rì rào xanh
Ve kêu, muôn lá quạt...

1966

Con trâu

Con trâu đen lông mượt
Cái sừng nó vênh vênh
Nó cao lớn lênh khênh
Chân đi như đập đấ`t
Trâu ơi, ăn cỏ mật
Hay là ăn cỏ gà
Đừng ăn lúa đờ`ng ta
(Lúa của mẹ của cha
Phải câ`y cày vấ`t vả)
Trâu ơi, uố`ng nước nhá
Đây rô`i nước mương trong
Có ánh mặt trời hô`ng
Có ánh mặt trăng tỏ
Bờ mương xanh mượt cỏ
Của trâu đấ`y, tha hô`

Trâu cứ chén cho no
Ngày mai cày thật khỏe
Đừng lo đồ ãng nứt nẻ
Ta có máy bơm rô ãi
Khó nhọc mấ y mùa thôi
Sau thì trâu được nghỉ
Máy cày rô ãi có nhẽ
Trâu chỉ còn vui chơi
Hẽ ch cái mũi, trâu cười
Nhe cả hàm răng sún...

1966

Chiếc ngõ nhỏ

Chiếc ngõ nhỏ
Thở sương đêm
Ông trăng lên
Cười trong lá...

Khi buốt giá
Khi mưa tuôn
Khi gió dồn
Khi nắng cháy
Em đều thấy
Chú bộ đội
Đi hành quân
Tiếng bước chân
Hòa tiếng hát
Nghe bát ngát
Những chân trời...

Và rất vui
Là các chị
Đi sửa đường
Khói bom vương
Trên cán cuốc
Trên áo hoa...

Hò dô ta!
Hò dô... huây!
Xe lầy đầy
Nào các anh
Mang cây cảnh

Nào các bà
Mang cánh cửa
Chúng em nữa
Đẩy xe lên
Đoàn xe xích
Đi vang rên
Đi vang xa

Chiếc ngõ nhỏ
Ở lại nhà...

1966

Thầy giáo đi bộ đội

Kính tặng thầy Việt⁽¹⁾

Thầy đi bộ đội chiếc u qua
Chúng em thơ thẩn vào ra chúc mừng
Nhớ bao tháng năm rông, thầy dạy
Nhìn thầy vui, càng thầy thương hơn
Chúng em lòng những là buồn
Vẫn cười hát, để thầy còn đi xa
Em nhìn má y bông hoa ngoài cửa
Hỏi hoa rằng có nhớ thầy không?
Bông hoa rung nhẹ cánh hồng
Chắc hoa muốn nói mà không nói gì...

4.1966

Hỏi đường

Nhìn con đường nhỏ từ đây
Bâng khuâng vì thiếu bóng thầy đi qua
Đường ơi, có nhớ chăng là
Ngày nào dạy học, thầy qua đường này?
Đường rằng: “Tao nhớ lắm thay!
Khoa ơi, thầy giáo của mày đã xa
Bao giờ thông nhât nước nhà
Thầy về dạy học lại qua đường này...”

Nhìn con đường rợp bóng cây
Bỗng em lại thấy dáng thầy đi qua...

9.1966

Nghe thầy đọc thơ

Em nghe thầy đọc bao ngày
Tiếng thơ đỏ nắng, xanh cây quanh nhà
Mái chèo nghiêng mặt sông xa
Bâng khuâng nghe vọng tiếng bà năm xưa
Nghe trăng thở động tàu dừa
Rào rào nghe chuyển cơn mưa giữa trời...

Đêm nay thầy ở đâu rồi
Nhớ thầy, em lại lặng ngơ em nghe...

1967

Ò ó o...

Kính tặng chú Tô Hoài

Ò... ó... o
Ò... ó... o
Tiế'ng gà
Tiế'ng gà
Giục quả na
Mở mắ't
Tròn xoe
Giục hàng tre
Đâm mắ'ng
Nhọn hoắ't
Giục buồ'ng chuô'í
Thơm lừ'ng
Trúng cuố'c
Giục hạt đậu
Nảy mầ'm
Giục bông lúa
Uồ'n câu
Giục con trâu
Ra đồ'ng
Giục đàn sao
Trên trời
Chạy tro'ng
Gọi ông trời
Nhô lên
Rửa mặt
Ồi bô'ng bê'
Bát ngát

Tiếng gà
Ồ... ó... o...
Ồ... ó... o...

1967

Chọc ếch

Em đi chọc ếch chiề`u nay
Giỏ không thoắ`t đã đựng đầ`y tiếng kêu
Râm ran suố`t cả trời chiề`u
Tiện mô`m, em cũng hát theo một bài...

1967

Khi mẹ vắng nhà

Kính tặng mẹ em

Khi mẹ vắng nhà, em luộc khoai
Khi mẹ vắng nhà, em cùng chị giã gạo
Khi mẹ vắng nhà, em thổi cơm
Khi mẹ vắng nhà, em nhổ cỏ vườn
Khi mẹ vắng nhà, em quét sân và quét cổng

Sớm mẹ về`, thấ`y khoai đã chín
Buổi mẹ về`, gạo đã trắ`ng tinh
Trưa mẹ về`, cơm dẻo và ngon
Chiề`u mẹ về`, cỏ đã quang vườn
Tô`i mẹ về`, cổng nhà sạch sẽ

Mẹ bảo em: Dạo này ngoan thế!
- Không mẹ ơi! Con đã ngoan đâu
Áo mẹ mưa bạc màu
Đầu mẹ nắng cháy tóc
Mẹ ngày đêm khó nhọc
Con chưa ngoan, chưa ngoan!

1967

Nửa đêm tỉnh giấc

Kính tặng chú Huy Cận

Nửa đêm em tỉnh giấc
Bước ra hè em nghe
Nghe tiếng sương đọng mặt
Đọng mặt trên cành tre

Nghe rì rì tiếng sâu
Nó đang thở cuối tường
Nghe rì rầm rặng duối
Há miệng đòi uống sương

Nghe hàng chuỗi vườn em
Gió giở mình trần trở
Chuột chạy giàn bí đỏ
Loáng vờ ánh trăng vàng

Cây cau nó bức quá
Phành phạch quạt liên hồi
Một tiếng gì không rõ
Xôn xao cả đất trời...

1967

Trăng tròn

Em nằ`m lơ mơ ngủ
Thấ`y mình về` Thủ đô
Ôi chao, trăng vàng óng
Quay tròn... bánh ô tô...

1967

Buổi sáng nhà em

Ông trời nổi lửa đắ`ng đông
Bà sân vắ`n chiế`c khăn hồ`ng đẹp thay
Bố` em xách điế`u đi cày
Mẹ em tát nước, nắ`ng đầ`y trong khâu⁽²⁾
Cậu mèo đã dậy từ lâu
Cái tay rửa mặt, cái đầ`u nghiêng nghiêng
Mụ gà cục tác như điên
Làm thắ`ng gà trố`ng huyền thiên một hồ`i
Cái na đã tỉnh giấ`c rô`i
Đàn chuồ`i đứng vỗ tay cười, vui sao!
Chị tre chải tóc bên ao
Nàng mây áo trắ`ng ghé vào soi gương
Bác nô`i đồ`ng hát bùng boong
Bà chổi loẹt quẹt lom khom trong nhà...

1967

Hà Nội có Bác Hồ

Em chưa về Hà Nội
Nhưng đêm đêm nghe cơn gió nói
Về Gò thiêng Đống Đa
Về chiếc cầu sắt bắc trên những mái nhà
Xe lửa và ô-tô đi không gầy
Về nước Hồ Gươm
Xanh như một mảnh trời
Ngọc Hoàng đánh rơi xuống đây
Về ngôi nhà Bác ở giữa Ba Đình
Bóng Bác bên cây vú sữa
Tiếng Bác Hồ cười, em nghe rõ...

Sáng nay đài bỗng đưa tin
Giặc Mỹ ném bom Hà Nội
Tiếng loa
Dội từ mái ngói
Từ bờ tre
Từ ao cá mè
Từ bờ vùng mới đắp
Tiếng loa dậy lên từ đất
Tiếng loa dội xuống từ trời
- Giặc Mỹ ném bom Hà Nội rồi
Hà Nội có Bác Hồ đang ở!

Mẹ em nấu cơm dụi lửa
Bố em họ trâu giữa đường cày
Các cô, các thầy
Ngừng giảng bài giữa lớp
Bạn Tĩnh, bạn Nho, bạn Lập
Bạn nào mắt cũng đỏ hoe

Bé Giang ngô`i ở đầ`u hè
Cũng thôi đánh chuyê`n, đánh chắ`t
Tiế`ng loa dậy lên từ đấ`t
Tiế`ng loa dội xuô`ng từ trời
- Giặc Mỹ ném bom Hà Nội rô`i
Hà Nội có Bác Hồ` đang ở!

Tiế`ng tro`ng gọi ngoài trụ sở
Chúng em đi
Lầ`m lì
Làng xóm quê em
Bổng thành Hà Nội
Tiế`ng hô dội từ mái ngói
Từ bờ tre
Từ ao cá mè:
- Đả đảo giặc Mỹ xâm lược!
- Đả đảo giặc Mỹ xâm lược!
Nhà sau ngõ trước
Người người kéo ra đờ`ng
Không gian sôi trên mũi súng
Viên đạn bỗng nhiên nóng bỏng

Trên đường 183
Xe xích đi qua
Rầ`m rập
Mũ sắ`t lô nhô
Tên lửa lóa nắ`ng trời
- Các chú bộ đội ơi!
- Các chú bộ đội ơi!
Thắ`ng giặc Mỹ nó ném bom Hà Nội rô`i!
Hà Nội có Bác Hồ` đang ở...

15-6-1967

Sao không về Vàng ơi?

Tao đi học về nhà
Là mày chạy xô ra
Đầu tiên mày rồ i rít
Cái đuôi mừng ngoáy tí
Rồ i mày lắ c cái đầu
Khịt khịt mũi, rung râu
Rồ i mày nhún chân sau
Chân trước chồ m, mày bắ t
Bắ t tay tao rắ t chặt
Thế là mày tắ t bật
Đưa vôi tao vào nhà
Dù tao đi đâu xa
Cũng nhớ mày lắ m đắ y...

Hôm nay tao bỗng thắ y
Cái cổng rộng thắ này
Vì không thắ y bóng mày
Nằ m chờ tao trước cửa
Không nghe tiế ng mày sủa
Như những buổi trưa nào
Không thắ y mày đón tao
Cái đuôi vàng ngoáy tí
Cái mũi đen khịt khịt
Mày không bắ t tay tao
Tay tao buồ n làm sao!

Sao không về hả chó?
Nghe bom thắ ng Mỹ nổ

Mày bỏ chạy đi đâu?
Tao chờ mày đã lâu
Cơm phở nà mày để cửa
Sao không về hả chó?
Tao nhớ mày lắm đó
Vàng ơi là Vàng ơi!...

Kỷ niệm ngày mất chó
3.4.1967

Chớm thu

Nửa đêm nghe ếch học bài
Lúa thừa vài hạt mưa ngoài hàng cây
Nghe trời trở gió heo may
Sáng ra vại nước rụng đầy hoa cau...

1967

Mưa

Sấp mưa
Sấp mưa
Những con muỗi
Bay ra
Muỗi trẻ
Bay cao
Muỗi già
Bay thấp
Gà con

Rô´i rít tìm nơi
Ẩn nấp
Ông trời
Mặc áo giáp đen
Ra trận
Muôn nghìn cây mía
Múa gươm
Kiến
Hành quân
Đầy đường
Lá khô
Gió cuốn
Bụi bay
Cuốn cuộn
Cỏ gà rung tai
Nghe
Bụi tre
Tân ngân
Gỡ tóc
Hàng bưởi
Đu đưa
Bé lũ con
Đầu tròn
Trọc lóc
Chóp
Rạch ngang trời
Khô khô c
Sầm
Ghé xuống sân
Khánh khách
Cười
Cây dừa

Sải tay
Bơi
Ngọn mừng tôi
Nhảy múa
Mưa
Mưa
Ừ ừ như xay lúa
Lộp bộp
Lộp bộp
Rơi
Rơi...
Đá t trời
Mù trắng nước
Mưa chéo mặt sân
Sủi bọt
Cóc nhảy chồm chồm
Chó sủa
Cây lá hả hê
Bố em đi cày về
Đội sấm
Đội chóp
Đội cả trời mưa...

1967

Kẹo hồng kẹo xanh

Tay em cầm một cành đào
Ngày mở một Tết, chúng em vào thăm anh
Các anh ở giữa đồng xanh
Giơ tay ra đón, các anh cùng cười

Cành đào em tặng rấ t tươi
Thấ y các anh khỏe, các anh cười, em yêu
Kẹo xanh, kẹo đỏ rấ t nhiề u
Đứa nào anh cũng chia đê u như nhau
Đứa nào anh cũng xoa đầ u
Đứa nào anh cũng bế lâu trong lòng
Khẩu pháo nó đứng nó trông
Chú ta cũng muố n kẹo hồ ề ng, kẹo xanh...

1967

Tiếng chim chích chòe

Em đi học về
Thấ y ụ pháo giữa đô ề ng quê
Bao nhiêu khẩu pháo đê u rê rê nòng
Pháo vươn theo ngọn cờ hồ ề ng
Trong tay một chú vẫy trong nắ ng chiề u
Cánh đô ề ng vui reo
Gió đô ề ng rộng rãi
Nòng pháo bỗng nhiên dừng lại
Bao nhiêu cái mũ lắ ng nghe
Xa xa từ một ngọn tre
Tiế ng chim chích chòe
đang
hót...

1967

Thôn xóm vào mùa

Hạt mảy uôn cong bông
Chim ngói bay đầy đồng
Đường thôn tiêng cười nở
Vàng tươi hoa cải đồng

Sân kho máy tuốt lúa
Mở miệng cười âm âm
Thóc mặc áo vàng óng
Thở hí hóp trên sân

Thóc gài vàng tóc xanh
Thóc bay quanh tiêng cười
Trâu ngửi mùi rom mới
Cái chân giậm liên hô

Chị chủ nhiệm giữ rom
Anh dân quân đập lúa
Thóc nở bung như sao
Nhuộm vàng cả trời cao

Tôi về ông trăng đến
Cùng các đội bình công
Ấm nước chè tỏa nóng
Thơm như hương lúa đồng...

1967

Đám ma bác Giun

Bác Giun đào đất suốt ngày
Trưa nay chết dưới bóng cây sau nhà
Họ hàng nhà kiến kéo ra

Kiến con đi trước, kiến già theo sau
Cầm hương, Kiến Đất bạc đầu
Khóc than Kiến Cánh khoác màu áo tang
Kiến Lửa đốt đuốc đỏ làng
Kiến Kim chông gậy, Kiến Càng nặng vai
Đám ma đưa đến là dài
Qua những vườn chuối, vườn khoai, vườn cà

Kiến Đen uống rượu la đà
Bao nhiêu Kiến Gió bay ra chia phần...

1967

Tiếng vông kêu

Kèo cà kèo kẹt
Kèo cà kèo kẹt
Tay em đưa đến
Ba gian nhà nhỏ
Đầy tiếng vông kêu

Kèo cà kèo kẹt
Mênh mang trưa hè
Chim co chân ngủ
Lim dim cành tre

Kèo cà kèo kẹt
Cây na thiu thiu
Mắt na hé mở
Nhìn trời trong veo

Kèo cà kèo kẹt
Võng em chao đê`u
Chim ngoài cửa sổ
Mồ tiế`ng võng kêu

Kèo cà kèo kẹt
Xưa mẹ ru em
Cũng tiế`ng võng này
Cánh cò trắ`ng muố`t
Bay - bay - bay - bay...

Kèo cà kèo kẹt
Bé Giang ngủ rô`i
Tóc bay phơ phắ`t
Vương vương nụ cười...
Trong giấ`c em mơ
Có gặp con cò
Lặn lội bờ sông

Có gặp cánh bướm
Mênh mông, mênh mông
Có gặp bóng mẹ
Lom khom trên đò`ng
Gặp chú pháo thủ
Canh trời nắ`ng trong

Em ơi cứ ngủ
Tay anh đưa đê`u
Ba gian nhà nhỏ
Đầ`y tiế`ng võng kêu
Kèo cà kèo kẹt
Kèo cà kèo kẹt

Kèo cà...
kèo kệt...

1967

Cây dừa

Cây dừa xanh tỏa nhiê`u tàu
Dang tay đón gió, gật đầ`u gọi trăng
Thân dừa bạc phé`ch tháng năm
Quả dừa - đàn lợn con nằ`m trên cao
Đêm hè hoa nở cùng sao
Tàu dừa - chiế`c lược chải vào mây xanh
Ai mang nước ngọt, nước lành
Ai đeo bao hũ rượu quanh cổ dừa?
Tiế`ng dừa làm dịu nắ`ng trưa
Gọi đàn gió đế`n cùng dừa múa reo
Trời trong đầ`y tiế`ng rì rào
Đàn cò đánh nhịp bay vào bay ra

Đứng canh trời đầ`t bao la
Mà dừa đủng đỉnh như là đứng chơi.

1967

Trăng ơi... từ đâu đến?

Trăng ơi... từ đâu đến?
Hay từ cánh rừng xa
Trăng hồ`ng như quả chín
Lưng lơ lên trước nhà.

Trăng ơi... từ đâu đến?
Hay biển xanh diệu kỳ
Trăng tròn như mắ`t cá
Chẳng bao giờ chớp mi

Trăng ơi... từ đâu đến?
Hay từ một sân chơi
Trăng bay như quả bóng
Đưa nào đá lên trời

Trăng ơi... từ đâu đến?
Hay từ lời mẹ ru
Thương Cuội không được học
Hú gọi trâu đến giờ!

Trăng ơi... từ đâu đến?
Hay từ đường hành quân
Trăng soi chú bộ đội
Và soi vàng góc sân

Trăng từ đâu... từ đâu...
Trăng đi khắ`p mọi miề`n
Trăng ơi, có nơi nào
Sáng hơn đấ`t nước em...

Em lớn lên rồi

Năm nay em lớn lên rồi
Không còn nhỏ xíu như hồi năm
Nhìn trời, trời bớt xa xăm
Nhìn sao, sao cách ngang tầm cánh tay

Núi xa lúp xúp chân mây
Bờ sông khép lại, hàng cây thấp dần
Nơi xa cũng hóa nên gần
Quanh em bè bạn quây quăn bốn phương...

1968

Đêm Côn Sơn

Tiếng chim vách núi nhỏ dần
Rì rầm tiếng suối khi gần, khi xa
Ngoài thềm rơi cái lá đa
Tiếng rơi rất mỏng như là rơi nghiêng
Mờ mờ ông bụt ngồi nghiêm
Nghĩ gì, ông vẫn ngồi yên lưng dựa...
... Bỗng đâu vang tiếng sấm rền
Tĩnh ra em thấy trong đêm đỏ hương
Ngang trời kêu một tiếng chuông
Rừng xưa nổi gió, suối tuôn ào ào
Đôi thông sáng dưới trăng cao
Như hồn Nguyễn Trãi năm nào về thăm

Em nghe có tiếng thơ ngâm...
Ngoài kia nòng pháo ướt đầm sương khuya

1968

Thả diều

Cánh diều no gió
Sáo nó thổi vang
Sao trời trôi qua
Diều thành trăng vàng

Cánh diều no gió
Tiếng nó trong ngần
Diều hay chiếc thuyền
Trôi trên sông Ngân

Cánh diều no gió
Tiếng nó chơi vơi
Diều là hạt cau
Phơi trên nong trời

Trời như cánh đồng
Xong mùa gặt hái
Diều em - lưới liềm
Ai quên bỏ lại

Cánh diều no gió
Nhạc trời réo vang
Tiếng diều xanh lúa
Uốn cong tre làng

Oi chú hành quân
Cô lái máy cày
Có nghe phơi phơi
Tiếng diều lượn bay?

Tiếng diều vàng nắng
Trời xanh cao hơn
Dây diều em cầm
Bên bờ hồ bom...

1968

Em dâng cô một vòng hoa

Kính tặng anh hùng liệt sĩ Mạc Thị Bưởi

Trưa nay em đến thăm cô
Nắng chiêm chín rực đôi bờ phi lao
Sắc hoa râm bụt quanh ao⁽³⁾
Tiếng chim vườn mẹ cùng vào thăm cô⁽⁴⁾
Tiếng gùi dưới cỏ non tơ
Xôn xao trong đất t, nắng trưa bõn chôn
Vườn cao nòng pháo đầu thôn
Mồ cô nắng đắp vàng hơn mọi miền
Cô ơi!
Sông nước gọi tên
Nắng mưa phục kích, trăng lên đánh đồn
Thương cô sóng cuộn quanh cô⁽⁵⁾
Nhát dao giặc giết... em còn thấy đau!
Em nghe mẹ kể đêm sâu
Hoe hoe đôi mắt, mái đầu phơ phơ

Thương cô bông lúa thêm mùa
Quả na bớt hạt, buồng dừa trĩu cây
Đồ ng em thêm tiêng máy cày
Mũ rom đến lớp ngày ngày em chăm
Trăng sông sáng cả đêm rằm
Nhịp cầu vá vội âm âm xe qua

Em dâng cô một vòng hoa
Thoảng nghe tiếng súng trời xa vọng về ...

1968

Hương nhãn

Hàng năm mùa nhãn chín
Anh em về thăm nhà
Anh trèo lên thoăn thoắt
Tay với những chùm xa

Năm nay mùa nhãn đến
Anh chưa về thăm nhà
Nhãn nhà ta bom giội
Vẫn dậy vàng sắc hoa

Mấy ngàn ngày bom qua
Nhãn vẫn về đúng vụ
Cùi nhãn vừa vào sữa
Vỏ thắm vàng nắng pha

Em ngồi bên bàn học
Hương nhãn thơm bay đầy

Ve kêu rung trời sao
Một trời sao ban ngày

Vườn xanh biếc tiếng chim
Dơi chiêu`u khua chạng vạng
Ai dấn`t ông trăng vàng
Thả chơi trong lùm nhẵn

Đêm. Hương nhẵn đặc lại
Thơm ngoài sân trong nhà
Mẹ em nắ`m thao thức
Nhớ anh đang đi xa...

1968

Trận địa bỏ không

Các chú đi đã xa rồi
Cao cao ụ pháo như người đứng canh
Đế`c co còng đập cỏ xanh
Cấ`t cao giọng gáy một mình ri ri...
Dưới hào nước chẳng theo đi
Cá cò đớp nắ`ng, động rìa cánh bèo
Em nhìn đáy nước trong veo
Máy bay một mảnh cắ`m xiêu vờ hà...

Thảo nào các chú đã xa
Thắ`ng giặc chẳng dám bay qua nơi này...

1968

Gửi theo các chú bộ đội

Cháu nghe chú đánh những đầu
Những tàu chiến cháy, những tàu bay rơi
Đến đây chỉ thấy chú cười
Chú đi gánh nước, chú gõ i đánh bi

Rõ i từ nhà cháu, chú đi
Lúa chiêm vào mây, chim ri bay về
Nghiêng nghiêng buồm chuôi bên hè
Rặng tre, bãi mía bờ n bên vẫy theo...

Chú qua bao sông i bao đèo
Đến nay chắc đã thêm nhiều chiến công
Ngoài này cháu đứng cháu trông
Những đêm súng nổ, lửa hồng chân mây

Cháu về lớp cũ, tường xây
Thông hào luôn dưới bóng cây xanh rờn
Chú đi phá nốt bờ t đồn
Cuối trời còn giặc, chú còn ra đi

Vẫn mong ngày chú trở về
Lại gõ i với cháu bên hè đánh bi...

1968

Kể cho bé nghe

Hay nói à m i
Là con vịt bà u
Hay hỏi đâu đâu

Là con chó vện
Hay chẳng dây điện
Là con nhện con
Ăn no quay tròn
Là cô í xay lúa
Mộ̀m thở ra gió
Là cái quạt hòm
Không thềm cỏ non
Là con trâu sắ t
Rộ̀ng phun nước bạc
Là chiế c máy bơm
Dùng miệng nắ u com
Là cua, là cáy
Chẳng vui cũng nhảy
Là chú cào cào
Đêm ngô ì đắ m sao
Là ông cóc tía
Ríu ran cành khế
Là cậu chích chòe
Hay múa xập xòe
Là cô chim trĩ...(6)

1969

Quê em

Bên này là núi uy nghiêm
Bên kia là cánh đợ̀ng liề n chân mây
Xóm làng xanh mát bóng cây
Sông xa trắ ng cánh buộ̀m bay lưng trời...

1969

Đánh tam cúc

Bố vào lò gạch
Mẹ ra đồng cấy
Anh đi công tác
Chị sản máy bay

Cả nhà vắng hết
Chỉ còn bé Giang
Bé đánh tam cúc
Với con mèo khoang

Nắng hồng chín rực
Bỗng nhiên bay vào
Rung râu, chớp mắt
Mèo ta "Ngoao! Ngoao!"

Đây là tướng ông
Chân đi hài đỏ
Đây là tướng bà
Tóc hiu hiu gió

Đây là con ngựa
Chân có bụi đường
Và đây quân sĩ
Thuộc lâu văn chương...

- Quân này mày được
Quân này tao chui!
Mèo ta phồng mũi
"Ngoao! Ngoao!" một hồi

- Quân này mày chui
Quân này tao được!
Mèo bông dỏm tai
Mắ t xanh như nước

- À thôi... mày được!
Bé Giang dỏm dành
Mèo thè lưỡi đỏ
Liế m vào răng nanh...

Nắ ng dừng trước cửa
Lúc nào không hay
Đã nghe khói bê p
Nhà ai thơm bay...

1969

Hộp báo "Chim họa mi "(7).

Chiê`u nay "tòa soạn" hộp
Ở nhà bạn Thúy Giang
Chủ nhà đã sẵn sàng
Ngả ra con lợn béo

Đầ`u tiên "nhà thơ" Lộ
Tóc đỏ như râu tôm
Chưa bước vào đê`n cửa
Đã đọc thơ ô`m ô`m

Rô`i đê`n "họa sĩ" Lập
Tai gài chiế c bút lông

Tay cầm quả bóng nhựa
Vừa đi vừa tung tung

Cuối cùng, "nhà báo" Tỉnh
Đánh một chiếc quả nùi
Anh chàng vừa đi hôi
Tay còn tanh mùi cá

Máy "nhà" ngòi xuống đất
Bàn ra báo ngày mai
"Nhà thơ" thì nói ngắn
"Nhà báo" thì nói dài

Chưa bàn xong công việc
Chủ nhà đã bùng lên
Toàn là chửi với nem:
Những khoanh khoai lang luộc!

1969

Gửi bạn Chilê

Tặng bạn Miraya Hilimet 15 tuổi ở Sanchiagô Chilê, có bài thơ Bức thư ngỏ gửi Việt Nam⁽⁸⁾ đăng báo Thiếu niên tiến phong số 524.

Tôi chưa gặp bạn lần nào
Mà nghe thơ bạn lòng sao bồi hồi...

Bạn yêu đất nước của tôi
Trong trong dòng suối, mây trời xanh xanh
Yêu bao bạn nhỏ hiền lành
Nụ cười hé mở, mắt xanh ánh trời

Giặc Mỹ nó đế n nước tôi
Búp bê nó giết, bao người nó tra
Nó bắn cả cụ mù lòa
Nó thiêu cả bé chưa và được com

Bạn ơi ai chẳng căm hờn
Làng tôi thêm lượt lên đường tòng quân
Miền Nam thắ ng trận Đông Xuân
Miền Bắc bắn rụng hàng ngàn máy bay

Chúng tôi đế n lớp ngày ngày
Mũ rom tôi đội, túi đầ y thuố c men
Ao trường vẫn nở hoa sen
Bờ tre vẫn chú đế mèn vuô t râu

Chúng tôi chẳng sợ Mỹ đâu
Vẫn vui vẫn hát những câu rộn ràng
Bao giờ bạn đế n Việt Nam
Bạn xem Mỹ chế t, bạn thăm Bác Hồ`...

1968

Côn Sơn

Sáng đứng đỉnh Côn Sơn
Hương đồ ng thơm trong túi
Chiề u xay thóc góc nhà
Tóc lại bay gió núi...

1969

Hạt gạo làng ta

Kính tặng chú Xuân Diệu

Hạt gạo làng ta
Có vị phù sa
Của sông Kinh Thầy
Có hương sen thơm
Trong hồ nước đầy
Có lời mẹ hát
Ngọt bùi đắng cay...

Hạt gạo làng ta
Có bão tháng Bảy
Có mưa tháng Ba
Giọt mồ hôi sa
Những trưa tháng Sáu
Nước như ai nấu
Chết cả cá cờ
Cua ngoi lên bờ
Mẹ em xuồng cấy...

Hạt gạo làng ta
Những năm bom Mỹ
Trút trên mái nhà
Những năm cây súng
Theo người đi xa
Những năm băng đạn
Vàng như lúa đồng
Bát cơm mùa gặt
Thơm hào giao thông...

Hạt gạo làng ta
Có công các bạn
Sớm nào chớ ng hạn
Vực mẻ miệng gàu
Trưa nào bắt sâu
Lúa cao rất mặt
Chiều nào gánh phân
Quang trành quết đất

Hạt gạo làng ta
Gửi ra tiền tuyến
Gửi về phương xa
Em vui em hát
Hạt vàng làng ta...

1969

Con cò trắng muốt

Con cò đi đón cơn mưa
Tối tăm mù mịt ai đưa cò về

(Ca dao)

Khi cơn mưa đen râm dềng Đông
Khi cơn mưa đen râm dềng Tây
Khi cơn mưa đen râm dềng Nam, dềng Bắc
Em vẫn thây
Con cò
Trắng muốt
Bay ra đón cơn mưa...

Cây lúa mừng vui phất cờ
Dây khoai nảy xanh lá mới
Cau xèo tay hứng giọt mưa rơi
Ếch nhái uôm uôm mở hội
Cá múa tung tăng...

Nhưng không ai biết
Con cò
Co ro
Chịu rét
Trên cành cây...

Đến khi cơn mưa lại đen râm dềng Đông,
dềng Tây

Đến khi cơn mưa lại đen râm dềng Nam,
dềng Bắc

Em lại thấy
Vẫn con cò ấy
Bay ra
Trắng muốt
Mừng đón cơn mưa...

1969

Hà Nội

Hà Nội có chong chóng
Cứ tự quay trong nhà
Không cần trời nổi gió
Không cần bạn chạy xa

Hà Nội có nhiê`u hoa
Bó từng chùm cần thận
Các chú vào mua hoa
Tươi cười ra mặt trận

Hà Nội có Hô` Gươm
Nước xanh như pha mực
Bên hô` ngọn Tháp Bút
Viế` t thơ lên trời cao

Hà Nội có nhiê`u hào⁽⁹⁾
Bụng súng đầ`y những đạn
Và có nhiê`u búp bê
Bóng tròn cho các bạn

Hà Nội có tàu điện⁽¹⁰⁾
Đi về` cứ leng keng
Người xuô`ng và người lên
Người nào trông cũng đẹp
Mấ`y năm giặc bắ`n phá
Hà Nội vẫn xanh cây
Trắng vàng chùa Một Cột
Phủ Tây Hô` hoa bay...

(1969)

Mặt bão

Bão đế`n â`m â`m
Như đoàn tàu hỏa
Bão đi thông thả
Như con bò gầ`y

Xanh đẹp là cây
Bão vật trụi hế t
Mặt bão thê nào
Suy ra cũng biê t...

(1969)

Mang biển về quê

Lá p lóe lửa chài - sao hiện ra
Mây bay lóng lánh - cánh bướm xa
Em mang sắc biển về quê đó
Sắc biển xanh trên những mái nhà

1969

Cầu Cầm

Cầu Cầm là thế này
Đến giờ em mới rõ
Hàng cây bom chém dỏ
Lên chòi xanh thiết tha

Bạn nhỏ nào đi qua
Vai bay khăn quàng đỏ
Tiếng chim hót đầu đó
Nghe ngọt vị ổi đào

Ríu rít tiếng ai chào
Cánh đồng đang mùa gặt
Lúa vàng trong đáy mắt
Trời xanh trong lưới liềm

Chuyến xe đi rât êm
Cầu chùng như nhịp võng
Có tiếng ru của sóng
Có tiếng ru của trời

Sông ơi, nhớ thương ai
Mà bốn mùa nước đỏ
Con chim nghiêng mắt ngó
Phù sa hồng đôi chân

Như thế mà câu Cà m
Một máy bay Mỹ rụng
Bây giờ những mũi súng
Vẫn vờn trong lòng người

Ướt nước hồ bom sâu
Nghe con nghiêng mặt cười...

1969

Lời của than

- Than ơi!

Bạn từ đâu ra

Mà bạn đến thế?

- Tôi từ đáy bể

Mắt tôi có ngọc trai

Nên sáng như gương

Tôi biết con thuyền luồn

Có đôi tay múa dẻo

Tôi biết con cá sấu

Nghênh mồm thở lay thuyền

Tôi biết con nhám, con chuồn

Lao như tên lửa

Tôi biết từng đoàn sứa

Giương ô đi trong hội lân tinh

Và con mực rập rình

Phun mực Cửu Long cho bạn viết
Tôi từ cánh rừng già
Ủ đầy hương thơm và bóng tối
Nên tôi đen như đêm
Trong lòng tôi có tiếng hổ gầm
Tiếng rừng rung trong bão
Tiếng suối thét lạc giọng...
Tôi từ thẳm sâu của đất
Trong bụng tôi chứa đầy chuyện cổ tích
Chuyện Sơn Tinh, Thủy Tinh
Chuyện vua Diêm Vương
Bỏ vào vạc dầu những thằng gian ác...
- Than ơi!
Thế bạn yêu ai nhất?
- Tôi yêu bác thợ
Có cây đèn sáng xanh ở sườn
Không có bóng mà không tắt
Đốt chẳng cần dầu
Có cái mũi đội đầu
Ngồi lên không bẹp
Các bác ạ
Vừa bắn tàu bay Mỹ rơi
Vừa đưa tôi ra ánh nắng mặt trời
Cho tôi lên xe
Cho tôi xuống tàu
Để tôi làm ra lửa
- Than ơi!
Bạn muốn nói gì thêm nữa?
- Tôi muốn làm thơ
Ca ngợi vịnh Hạ Long
Có màu xanh từ thuở Ngô Quyền
Con sóng vẫn reo trên xác giặc

Ca ngợi bác công nhân
Sớm sớm lên tâ`ng
Mặt trời mọc dưới chân như một giọt phẩm đỏ
Tay cuô`c ra vàng
Giữa bát ngát trời xanh...

1969

Đi tàu hỏa

Con tàu hỏa rấ`t dài
Bánh không sắ`m, không lô`p
Chạy đẽ`u trên đường ray
Đêm ngày không bị trượt

Tàu giạt mình đột ngột
Rồ`i dùng dẫ`ng rời ga
Dòng sông và con đường
Quay như cái com-pa

Tiế`ng bành bạch rấ`t xa
Tiế`ng bành bạch rấ`t gầ`n
Nghe ù ù â`m â`m
Đấ`t trời đang xay lúa

Nắ`ng bập bính cửa sổ
Mây bô`ng bẽ`nh về` đâu
Em ngô`i trên đông bão
Đang chuyển dưới gầ`m tàu

Bên em chú bộ đội
Túi xách có nhiề`u quà

Em nhìn trong mắ't chú
Long lanh phương trời xa

Chị thanh niên xung phong
Áo bạc màu nắ'ng gió
Chị nhìn đi xa xăm
Hát bài gì không rõ

Bên em bạn thiế' u nhi
Đeo huy hiệu Bác Hồ`
Bạn làm "nghìn việc tồ't"
Hôm nay về` Thủ đô

Ngoài kia núi nhắ'p nhô
Ngang trời - như nổi sóng
Nhà máy nào vừa dựng
Khói bay trắ'ng một miề'n

Con tàu như mũi tên
Đang lao về` phía trước
Em muố'n con tàu này
Đưa em đi khắ'p nước

Oi Tổ Quố'c! Tổ Quố'c!

1969

Mẹ ồm

Mọi hôm mẹ thích vui chơi
Hôm nay mẹ chẳng nói cười được đâu
Lá trầ' u khô giữa cơi trầ' u
Truyện Kiề' u gắ'p lại trên đầ' u bắ'y nay

Cánh màn khép lỏng cả ngày
Ruộng vườn vắng mẹ cuốc cày sớm trưa
Nắng mưa từ những ngày xưa
Lặn trong đời mẹ đến giờ chưa tan

Khấp người đau buốt, nóng ran
Mẹ ơi! Cô bác xóm làng đến thăm
Người cho trứng, người cho cam
Và anh y sĩ đã mang thuốc vào

Sáng nay trời đổ mưa rào
Nắng trong trái chín ngọt ngào bay hương
Cả đời đi gió đi sương
Bây giờ mẹ lại lên giường tập đi

Mẹ vui, con có quản gì
Ngâm thơ, kể chuyện, rồi thì múa ca
Rồi con diễn kịch giữa nhà
Một mình con sắm cả ba vai chèo

Vì con, mẹ khổ đủ điều
Quanh đôi mắt mẹ đã nhiều nếp nhăn
Con mong mẹ khỏe dần dần
Ngày ăn ngon miệng, đêm ngủ say

Rồi ra đọc sách, cấy cà
Mẹ là đất nước, tháng ngày của con...

1970

Bà và cháu

Trích trường ca "Làng quê"

Bà ngô ì yên rấ t lâu
Bóng tạc lên vách đấ t
Dải khăn vuông đội đầ u
Gió lọt vào phơ phấ t...

Ôm Hương, tay run run
Bỗng nhiên, bà chớp mắ t
Nhớ ngày xưa đói nghèo
Thương ông, giặc Pháp bắ t

Sục sạo tìm du kích
Giặc đố t hế t xóm làng
Bố Hương vượt lửa đạn
Bơi qua Lục Đầ u Giang

Ông đi, ông để lại
Cái vành tang cho bà
Vế t nhăn hắ n sâu mãi
Và hắ t hiu tuổi già

Sau hòa bình, bố về
Xóm làng còn đủ cả
Chi vắ ng mẹ Hương thôi
Bố ngô ì tro như đá...

Rồ ì lạy bà, bố đi
Hương mới sinh, bé choắ t
Đấ t nước sao nhiề u giặc
Đánh đế n giờ chưa xong!...

Cái bao tượ ng của bà
Thắ t bụng dầ n nhỏ lại

Cả một đời lo toan
Lưng bà giờ như gầy

Bà vẫn vui công việc
Chả lúc nào ngơi tay
Khi bà thăm trận địa
Lúc bà trô`ng hàng cây

Bà vẫn nuôi bộ đội
Suô`t hăm mấ`y năm trời
Nhiê`u chú đeo súng lục
Cưỡi bình bịch về` chơi

Thư các chú gửi về`
Không tuâ`n nào không có
Chú thì đóng Sơn La
Chú thì ra Cô`n Cỏ

Chú thì giữ Hàm Rô`ng
Chú thì xa, xa nữa...
Thư đi mấ`y tháng đường
Nhiê`u bức nhòe một nửa

Lâu nay, Hương không thấ`y
Chú nào về` thăm đây
Bà bảo: Các chú bận
Đánh Mỹ suô`t đêm ngày

Những lúc sợ bà buô`n
Hương lượn tròn, múa hát
Bóng chuô`i trùm nửa sân
Trắng ngời lênh láng bạc...

Kính tặng chú Tổ Hữu

Đầu hè không thấy giọt sương
Rung rinh cảnh tảo đã ươm nắng hồng
Chú ngồi với cháu trong phòng
Mái chèo nghe động một dòng Hương Giang

Chú Từ ấy những gian nan
Đường lên Đắc Sút sương tan mặt ghênh
Đêm khuya cái chết bên mình
Nằm trên ván lạnh không manh chiếu nào

Chú buồn nghe một tiếng rao
Thương bạn nhỏ gió thổi vào nghiêng nghiêng
Trong tù chú đã viết nên
Những vần thơ đẹp còn truyền đến nay

Bây chừ đất nước trong tay
Dấu chưa toàn vẹn đã bay cờ hồng⁽¹¹⁾
Chú ngồi dặn cháu trong phòng
Ôi, lòng chú cũng như lòng mẹ cha

Tiếng thơ chú bỗng ngân nga
Hòa cùng tiếng vọng quê nhà mẹ đưa
Đất trời sáng đẹp hơn xưa
Cháu rời phòng chú giữa trưa nắng vàng

1969

Đất trời sáng lắm hôm nay

Bác ơi! Cháu đến đây rồi
Ba Đình phượng đỏ, một trời tiếng ve
Cháu nghe Hà Nội vào hè
Hồ Gươm nước biếc, bốn bề hoa tươi

Sang năm Bác tám mươi rồi
Bác ơi! Bác thầy trong người khỏe không?
Hằng ngày chúng cháu ước mong
Bác vui, Bác khỏe là lòng cháu vui

Bác lo nghĩ suốt một đời
Để cho chúng cháu vui chơi từng ngày
Đất trời sáng lăm hôm nay
Cháu nhìn mái ngói, bóng cây bờ hồ

Bác ơi! Cháu đến đây rồi
Xanh trên nhà Bác vẫn trời mùa thu...

Ba Đình, 30.5.1969

Em gặp Bác Hồ

Có ai sẽ ngờ tôi xuống giường
Đưa bàn tay mát như kem sữa
Xoa lên trán em đang dịu lửa
Vươn lên mắt em đang bớt mờ
A, Bác Hồ!
Bác Hồ ta đó!
Bác mặc tằm áo ka-ki
Bàng bạc sương rừng Pắc Bó
Trán Bác có ngôi sao
Thảo nào

Bác đi đêm không lạc
Bác cười rung rung chòm râu
Mắ t Bác sao mà thương thê
Tóc Bác thơm lòng gió bẻ
Thơm nắ ng đường xa
Bác cho em nhiê`u quà
Và khen dạy này em béo khỏe
Hơn ngày xưa nhiê`u
Cúc áo em bị đứt từ chiê`u
Đêm phanh ra, hở ngực
Bác đắ p vào cho em
Rồ i Bác ra rắ t êm
Bác đi!
Bác đi rồ i!
Em bỗng òa lên khóc
Tỉnh dậy thắ y ướt đầ m mái tóc
Nhìn xem Bác có đâu đây
Chỉ thắ y đầ y trời đèn sáng, mưa bay
Người người lặng im đi viê`ng Bác
Bóng đèn rung rung nước mắ t...

Đúng rồ i
Bệnh viện em vừa truy điệu Bác chiê`u nay
Nhưng Bác chỉ yên nghỉ ban ngày
Chứ ban đêm là Bác rời linh cữu
Bác chào chú đứng gác
Rồ i đi vòng quanh khắ p trên thê` giới
Để chăm sóc trẻ con
Nhắ t là đứa nào phải nằ m trong bệnh viện...

Viện Mắ t - phồ Bà Triệu, đêm 9-9-1969

Nhận thư anh

Chiều nay nhà nhận thư anh
Gửi về từ miền đất tởm
Nét chữ chênh chênh nắng gió
Vượt qua vách đá, tầng than

Em bóc thư anh vội vã
Ngón tay cứ riu vào nhau
Ô con chim khách, chim khách
Kêu chi, kêu mãi trên đầu!

Thư kể về phố Mạo Khê
Dãy nhà lô xô mái ngói
Anh đi vào mỏ sớm chiều
Lá bàng tháng Ba đỏ ối

Thư kể lò đá, lò than
Đường goòng hút sâu trong núi
Bài thơ anh vừa viết vội
Đọc lên có tiếng chim bay

Thư kể về Hoa trứng gà⁽¹²⁾
Đêm đêm thơm lòng phố mỏ
(Chắc anh viết những dòng này
Hương hoa bay đầy cửa sổ)

Thư kể về Làng ven mỏ⁽¹³⁾
Nửa đêm dội tiếng còi tàu
Bụi than vương trên lá lúa
Tiếng than rung cánh bèo dâu

Ôi, miê`n đấ`t anh đang sô`ng
Nghe sao giản dị yêu thương
Khát những trang thơ đầ`y nắ`ng
Ngôn ngang đấ`t đá công trường

Em mê mãi đọc thư anh
Những muô`n thăm làng, thăm mỏ
Nế`u anh không đạp xe về`
Em sẽ lầ`n đường cuô`c bộ...

1970

Hoa bưởi

Đêm qua hoa rụng cánh rô`i
Sớm nay cái cuô`ng đã chồ`i quả non
Hoa rơi trắ`ng mảnh sân con
Ôi hoa đã rụng vẫn còn ngát hương

1970

Trường ca đánh Thần Hạng

Chương I: Thần hạng

Thầ`n hạng Thầ`n Hạng có đôi cánh lớn
Cánh là muôn ngàn tia lửa
Tia lửa xanh
Tia lửa đỏ
Tia lửa vàng

Tia lửa tím
Tia lửa da cam

Lúc Thâ`n méo mồm
Trợn mắt
Cánh xé nát không gian
Chẳng còn tiế`ng rì rào
Của bờ tre
Đồ`ng lúa
Cánh Thâ`n vung lấ`p Mặt Trời
Bồ`n bê` bão lửa
Thâ`n bay dọc

Bay ngang
Mắ`t long lên
Ngầ`u đỏ
Cánh chém rụng nắ`ng vàng
Gãy từng mảnh gió
Thâ`n đang khát
Chiế`c vôi xoáy tròn tròn ổ`c
Là trên mặt ao
Nước kiệt
Thò xuố`ng sông
Trơ cát
Xoáy sâu vào lòng đấ`t
Đấ`t quặn đau
Cháy đỏ
Thâ`n uố`ng hế`t màu xanh
Xóm làng
Cây cỏ
Cái bụng vẫn chưa no
Con mắ`t càng đỏ nọc

Đá t đá
Cháy xèo
Khô khô c
Tết mô`ng Năm tháng Năm
Ngọc Hoàng có giỗ
Thầ`n Hạng sang
Ăn cỗ
Thầ`n bay trên trăm ngọn đò`i
Trên nghìn cánh rừng
Con suô`i
Trời cao lung linh gió thổi
Thầ`n uô`ng hế`t rượu hũ bảy, hũ ba
Chị Gió khiêng vò
Cô Mây đỡ hũ
Ăn tiệc suô`t tám tháng, mười ngày
Thầ`n say
Khép vôi vào cánh
Ngủ ba năm
Tĩnh dậy
Cổ bỏng như ngọn lửa nào thiêu cháy
Ngực cô`n cào
Cái bụng khát, dài như con sào
Tóc lảo xoắn đỏ
Chân tóc cháy thành tia lửa
Lông mày sém vàng
Dựng ngang tua tủa
Các cô Mây
Chị Gió
Cổ đeo gùi nước về` trời
Bụng Thầ`n hóa chiế`c thùng không đáy
Thầ`n vợ từng gùi
Sục vôi

Hút chưa hế t một hơi
Cạn nước
Con khát vẫn chưa đi
Thầ n bay ngang bay dọc
Cát mù
Bão thô c
Quặp chặt cành bưởi, cành tre
Đã bớ n mùa vắ ng tiế ng ve
Bớ n mùa cây không xanh lá
Bớ n mùa không một tiế ng chim
Bớ n mùa hoa không thành quả
Nhưng thật lạ
Thầ n không hút được nước rô i
Thầ n nhìn thấ y đoàn người
Đi cạnh dòng khô, sông kiệt
Lửa sém thịt da
Nhưng đoàn người không chề t
Thầ n phát điên
Gầ m gù trong cổ:
- Hỡi chúng bay
Những người đói khổ
Chúng bay sắ p chề t rô i
Sắ p chề t!
Ta sẽ hút cạn máu trong tim
Cho thân chúng bay thành tro
Cho quả đấ t này thành cát
Ta sẽ rang bỏng phù sa
Đừng hòng trồ ng lúa, trồ ng hoa
Khắ p thề gian này
Chỉ còn một mình ta
Với chiề c vôi
Đôi cánh

Không ai địch nổi ta đâu
Ta là người mạnh!

Chương II: Cụ già và bạn nhỏ

Đoàn người vẫn đi
Không biết tự bao giờ
Khát khô, đói quắt
Họ nhìn dòng sông
Đáy sông tro cát
Sông nhả mặt:
- Tôi sắp chết rồi
Con quỷ già hung ác
Nó hút hết máu tôi!
Mọi người nhìn lên núi
Mọi người nhìn lên đồi
Núi đồi quằn quại:
- Đuổi con quỷ dữ đi
Oi các cô, các bác
Đầu tôi nóng lắm rồi
Lưng tôi đang thành cát...
Họ đi
Suốt nơi này, nơi khác
Dòng sông
Đồi núi
Xóm làng
Không còn giọt nước
- Làm thế nào bây giờ?
Cụ già quay lại hỏi
Chòm râu bạc phơ

Tóc trắng trên vầng trán hói
Da hồng phù sa
Mắt sáng hơn sao trên dải Ngân Hà
Đoàn người trầm ngâm, suy nghĩ
Lửa vẫn rất trên đầu
Thần Hận căm vùi
Xoáy đau lòng đất
Xoáy buốt thịt xương
Những người đã khuất
Nhưng lạ lòng
Tiếng ai to hơn giông bão
Mạnh hơn thác đổ giữa rừng
Phải bẻ gãy vùi Thần Hận
Phải chặt đứt cánh nó đi!
Mọi người nhìn nhau bàng hoàng
Không biết ai vừa nói đầy
Hóa ra bạn Nhỏ chẵn trâu
Tuổi chùng lên bảy
Đói mẹ, khát cha
Khi chưa biết chạy đi đâu
Chưa biết thả con thuyền già
Da bạn sạm đen
Bón mùa nắng cháy
Áo quần rách bươm
Chiếc liềm trễ bên sườn
Cụ già cười sang sảng
Giọng vang hơn tiếng cồng
Bay qua trăm ngọn núi
Bay qua nghìn con sông:
- Đúng rồi, đúng rồi
Ta phải đánh
Góp bàn tay

Sẽ thành sức mạnh!
Bạn Nhỏ bỗng ho một tiếng
Người cao hơn sáu mái nhà
Áo rách bỗng thành áo giáp
Mắt sáng hơn chớp tháng Ba
Chuôi liềm lấp la lấp lánh
Viên sỏi gập đầ`u:

- Chào bạn

Hãy cho tôi đi theo
Tôi xin làm viên đạn!
Thông giương nghìn lá sắ`c:

- Bạn hãy vui lòng

Cho tôi đi đánh nhé

Tôi xin làm mũi tên!

Dừa mở trăm mắt dài:

- Cho tôi làm thanh kiế`m

Đã mài trong trắng trong

Đã mài trong lửa sém!

Múa vung tay:

- Cho tôi đánh con quỷ ác

Tôi sẽ là lưỡi dao

Tôi sẽ là ngọn mắ`c!

Trời đắ`t rùng rùng

Nổi cơn gió mát

Cua từ đáy sông lên

Mặt sông rực lửa

- Cho tôi đi theo

Tôi xin làm con ngựa!

Cung giương càn`g múa

Giông bão nổi ngang đầ`u

Nắ`ng chảy ra nước

Đắ`t trời trắ`ng phau

Cua bỗng cao hơn đỉnh núi
Rộng hơn tiếng chiêng đồng
Mình quàn đầy giáp sắt
Dài hơn chiều ngang con sông:
- Nào các cô, các bác
Trèo lên lưng tôi
Đi chặt đầu con quỷ ác!

Chương III: Giông bão

Đoàn người bước lên lưng của
Tay cầm cào cỏ
Răng bừa
Chiêng đồng, trống thúc
Áo quàn rách bươm
Phấp phới
Người trẻ đứng trên
Người già đứng dưới
Bạn Nhỏ đứng giữa đôi càng
Vấn tâm thân
Gió thổi nắng cháy
Chăn trâu cắt cỏ
Vai vác chiến bấp cày gỗ gụ
To như cái cột đình
Chuôi liềm lấp loáng ngang lưng
Cua chĩa càng lao lên phía trước
Bật mở yếm nâu
Mây bay dưới chân
Mây bay trên đầu
Trời đất nổi phong ba

Ầ`m ầ`m gió bụi
Tưởng lịch sông
Lịch núi
Làng xóm bé hơn hòn sỏi
Ngôi nhà nay thấ`y đâu?
Nay thấ`y đâu:
Hoa nhĩn rụng vườn sau
Hương bưởi thơm lừng giề`ng nước
Ngõ xóm gồ` ghề` quen thuộc
Hẫ`n về` t chân trâu
Thương đấ`t phù sa
Vật vĩa khô` đau
Khô` xác mấ`y mùa hạn hán
Thương mẹ già
Ra vào loạn choạng
Nắ`ng lò`a con mắ` t
Ta mang nỗi đau của đấ`t
Lên trời
Đánh cho Thầ`n Hạn cụt vôi
Gãy cánh!

Cua bay suồ` t một ngày
Một đêm
Đế`n nhà cô Mây áo trắ`ng
Đế`n nhà cô Mây áo vàng
- Oĩ dân làng
Dân làng đi đâu đó?
- Chúng tôi đi
Đánh gãy xương Thầ`n Hạn!
Hai cô lắ`c đầ`u:
- Nó có cái vôi ác lắ`m
Không đánh được đâu!

Cua lại bay
Một đêm
Một ngày sau
Đến nhà chị Gió
Chị khoác chiếc áo xanh
Gửi nước đeo trấu cổ
- Oi dân làng đi đâu?
- Đi phanh thây Thôn Hạng!
Chị Gió nghiêng đầu:
- Nó vẫy vùng đôi cánh
Không đánh được đâu!

Lúc đó
Dội lên tiếng thở ô ô
Xung quanh loang ngoang lửa đỏ
Thôn Hạng bay nhoáng nhoàng
Cánh dọc ngang xả gió
Vòi xì khói cay xè
- Hỡi chúng bay
Những kẻ nghèo hèn khôn khéo
Ai xui nọp mạng cho ta?
Chiếc liềm bên sườn bạn Nhỏ
Nghiêng về một bên
Bạn bay theo Thôn Hạng
Nhanh hơn chớp ban đêm:
- Cho tôi hỏi
Sao Thôn Hạng hút hết nước sông
Còn thiêu khô cây cối
Thiêu khô bàn tay con người
Ai mà chịu nổi?
Mồm Thôn Hạng méo xệch
Phả hơi rất mặt:

- Ta đã tha tội chết
Chúng bay còn đòi chi?
- Chúng tôi
Đòi tiếng chim cho trời
Đòi sắc hoa cho lá
Đòi hương thơm cho quả
Đòi phù sa cho đất
Đòi nước cho sông
Đòi máu cho tim người
Chúng tôi đòi...
- A,
Thằng này nói láo!
Thần đập cánh cau mày
Khoảng trời dùng dùng nổi bão
Lửa táp đằng đông
Lửa táp đằng tây
Lửa
Lửa
Giơ bàn tay
Không nhìn thấy nữa
Quay lại
Không nhìn thấy nhau
Lửa tím dưới chân
Lửa xanh trên đầu
Quanh người hâm hấp nóng
Thần Hạng rít trong cổ họng:
- Chúng bay không thoát tay ta
Chúng bay sẽ thành tro bụi!
Của lái đôi càng
Một cơn gió nổi
Của vút lên cao
Không gian tóe ngang ánh chớp

Lưng trời nước đỏ rào rào
Rào rào...
Lửa Thôn không tắt
Lửa reo rần rật
Lửa tím
Lửa vàng
Vòi phun lửa trắng
Lửa xiên thẳng
Dài như mũi tên bay
Cơn gió lượn qua
Tắt ngay
Đám mây trôi qua
Tan biến
Con chim lao qua
Thành cát...
Nhưng lạ chưa
Cụ già ngân nga tiếng hát
Bài hát về dãy thông xanh
Lá thông bút cành
Lao vun vút
Mũi thông xoáy lạnh không gian
Bài hát về hàng dừa dài
Về bãi mía rộng
Lá phòn phọt bút cây
Phóng lên trời
Sáng loáng muôn ngàn thanh kiếm
Lưỡi dao
Rừng rực chớp
Bài hát về con đường làng
Sỏi nhảy lên
Lốc cốc
Và

Bay vù như bão thổi
Bài hát về cơn mưa chiều hè
Mát lòng gió thoảng
Cua phun từng chùm bọt trắng
Một giọt nở thành năm
Hai giọt nở thành mười
Thần Hạng rủ vôi
Khép cánh
Ngẩn ngơ
Vành tai quạt mo
Rung rung tiếng hát
Nghe trầm hùng như thác
Du dương như phi lao reo
Và trong veo như suối sa lưng đèo
Rời thần sức tĩnh
Dọc ngang vỗ cánh
Vôi quạt chéo không trung
Lửa trắng
Lửa xanh
Lửa tím
Lại bốc lên đùng đùng
Thần Hạng nghiêng răng trèo treo:
- Từ nay
Trẻ con đừng hòng ăn kẹo
Người già đừng mong
Có bát canh cần
Chỉ một giọt lửa của ta
Chúng bay cũng thành tro bụi
Lửa quạt vào lưng
Chói lói
Vẫn không làm nóng lưng của
Lưng đỡ chân người

Mát như chiêm`u mưa
Lửa quạt vào đầ`u, vào vai
Dữ dội
Cua giương càng che
Nhưng không che nổi
Mọi người cúi xuô`ng gan bàn chân
Lấ`y đấ`t phù sa
Đỏ quánh
Xoa lên da
Da lạnh
Xoa lên áo quầ`n
Áo quầ`n lành ngay
Hồ`ng tươi trong sắ`c lửa
Thầ`n Hạng rùng mình
Hoảng sợ
Không hiểu sao
Thầ`n rung cánh
Lắ`c đầ`u
Dồ`n độ nóng thêm cho lửa
Nhưng ùn ùn
Bồ`n phía
Dải nước trắ`ng và dày
Cuộn thành những túi mây
Hút lửa
Túi nước thả`t vào nhỏ nữa
Lửa tru tréo bên trong
Phụt tắ`t
Cua đập mạnh tám còng
Bật sáng choang đôi mắ`t
Yế`m nâu phầ`n phật
Bay vút lên cao
Và đoàn người

Cầ`m cuồ`c cầ`m cào
Lắ`m lắ`m đời
Thầ`n Hạp lao tới
Quắ`ng vời
Quắ`n chặ`t lư`ng cua và đòan người
Lắ`c tít
Lắ`c tít
Nghe kễ` rắ`ng Thầ`n rít
- Chắ`ng bay không thoát tay ta!
Lúc bắ`y giờ
Cá`c chị Gió
Từ xa
Lái nhữ`ng viê`n đạ`n, lưỡ`i dao
Mũ`i tên, thanh kiế`m
Phầ`m phậ`p đế`n
Chém dọ`c, đắ`m ngang
Viê`n đạ`n đườ`ng làng
Nổ` tung con mắ`t
Mũ`i tên thông cắ`m sắ`u vào tai
Thanh kiế`m lá` dừa
Chém xắ` vai
Cá`nh Thầ`n tướ`p ra
Buồ`ng rử
Lưỡ`i dao mắ`a
Liạ` ngay vào cổ
Và đòan người
Leo nhanh lên vời
Con gắ`i cầ`m kim chích
Con trạ`i cầ`m rắ`ng bừa đắ`m
Cụ` già cầ`m cào bỗ
Quanh vời
Nhữ`ng nhắ`t đắ`m tua tắ`a

Theo nhịp trớ ng
Nhịp chiêm
Thân rú lên
Man rợ
Không giở ng tiể ng người, tiể ng thú
Quay cuồ ng
Điên loạn
Cua giương càng
Hàng răng lạnh lùng và sáng loáng
Nghiể n chặt vôi
Máu tóe ra đầ y trời
Vôi đứt
Thân tô i tằm con mắ t
Không kêu được một câu
Cô Mây bay qua đầ u
Thân Hạng bám vào
Định trớ n
Nóng lòng chờ đón
Bạn Nhỏ
Đứng trong mây
Và bắ t ngờ
Giáng xuồ ng
Một
bắ p
cày!
Đầ u Thân bẹp rúm
Máu tóe ra bảy sắ c câ u vô ã ng
Mũi khếch thành sắ m
Chuyển động trời ngoài, trời trong
Thân hu hu khóc
Nước mắ t to
Nước mắ t nhỏ

Ào ào
Trút xuông thành mưa...

Chương IV: Phù sa

Thân Hận ô m liệt
Nằm trong bệnh viện Nhà Trời
Thuốc gì cũng không khỏi dứt
Hàng năm
Mùa thu, mùa đông
Thân lẫn ra
Chết ngất
Khi tỉnh dậy
Bụng cô n cào khát
Nhưng sờ đầu cũng buốt vết thương
Thân nằm nghiêng trên giường
Khóc nỉ non thành mưa tháng Hai
Khóc ô ô thành mưa tháng Bảy
Không thềm nhìn những thân vẫn thân
Dưới trần gian
Con trai đào nương, xẻ rãnh
Lưỡi mai phù sa đặc quánh
Con gái tát nước gàu đôi
Nước của đất và nước của trời
Cụ già đeo cày, vực ghé
Bạn Nhỏ gánh lúa về thôn
Trẻ con
Í ới gọi nhau giã gạo
Phất phơ áo tía, áo hồng
Hạt giòn ăn nằng

Tiếng chày
Rung rinh trắng trong
Thân uất đầy lòng
Nhưng không làm gì được...

Sông ngòi long lanh ngấn nước
Dải dề uốn cong
Ve sầu kéo nhị
Theo tiếng vi vu hàng thông
Múa, đùa múa tay
Sỏi nhảy nhịp ba, nhịp bốn...
Thân cảm lạnh, uất lạnh
Biết làm sao, làm sao?...

Sông suối nước trào
Cua từ từ lặn xuống
Giờ càng vắng mãi đoàn người
Vắng mãi chị Gió, cô Mây
Bay ngang qua trời
Vắng mãi hàng dừa bãi mía
Vắng mãi...
Vắng mãi...

Cụ già rung rung tóc trắng
Bạn Nhỏ đứng lặng
Hiền như ngày nào chăn trâu
Lá thông, lá dừa, lá mía
Lại che mát trên đầu
Viên sỏi về năm đường cũ...

Nước khóa lưng bờ
Phù sa ngấn đỏ
Ngoài đồng, vàng hai mùa lúa

Trong vườn, quả chín ngọt thơm
Nhưng chưa ai nguôi cảm hờn
Nhưng chưa ai quên Thâ`n Hận
Thâ`n mù mắ`t
Cụt vôi
Nhưng chưa gãy tan đôi cánh
Và xám xịt một góc trời
Đã thấ`y đen rằ`m
Thâ`n Lụt!
Thâ`n định cướp đời ta
Và bao năm công sức
Nhưng đừng hòng!
Thâ`n nào ta cũng đánh tan
Vì đầ`u ta có nhiê`u lẽ phải
Vì tim ta không hê` sợ hãi
Vì tay ta lắ`m láp phù sa...

Viết xong ngày 19.8.1970

Từ anh đi chiến trường xa

Từ anh đi chiến trường xa

Ngày nào em cũng sang nhà chị chơi

Nhớ anh hay hát, hay cười

Em bò cho cháu nó ngủ ngon ngon

Nhớ anh lái máy trên đồng

Cuộc vườn giúp chị, em trồng lúa khoai

Nhớ anh vượt dốc bom dài

Em ghi giúp chị một vài ngày công

Nhớ anh đại thắng Bản Đông

Em cài ngực cháu bông hồng thơm tươi.

1971

Điều

Anh mang đến cho em một góc chiến trường

Đêm vượt Cổng Trời quân đi như bão

Hầm hầm giặc tan hoang trong

tiếng gầm trọng pháo

Kho đạn sân bay, lửa cháy rực trời

Những chiến công chấn động cả loài người

Anh kể lại, giọng tâm tình nhỏ nhỏ

Thỉnh thoảng cái vành tai lại đỏ...

Em được nghe trong chuyện của anh
Chú bị thương tự chặt tay mình
Tay còn lại ôm bom, lao vào đồn giặc
Chú áp bụng xuống dây thép gai nhọn hoắt
Cho đồn giặc băng qua như một chiếc cầu
Chú cầm A.K. đánh trận lần đầu
Đã bắt sống cả ngai gác to: Đại tá
Và các má, chiếc khăn rằn các má

Bay trong cuộc biểu tình như những làn mây
Chắt chiu nuôi cán bộ bao ngày
Và các chị giao liên
Mỗi lần gửi hàng trăm cân gạo
Chân đất đêm đêm lội suối trèo non
Số cây số dài hơn đường xích đạo
Và các bạn thiếu niên
Bằng tuổi em
Trong tầm ngắm súng thù, vẫn treo cao cờ đỏ
Những gương mặt chưa một lần gập gờ
Trong chuyện anh thành người của xóm làng
Giọng anh trầm và rung như dây đàn

Em cứ nghĩ anh là pho sách lớn
Ngày một thêm trang, không bao giờ cạn
Mỗi lần gặp em lại có mấy chuyện hay
Chỉ tiết long lanh, mới như ban ngày
Trí nhớ anh vô tận và dạt dào như sông, như bể
Chỉ có một điều, anh quên không kể
Anh vừa được tuyên dương là một anh hùng.

Tiếng nói

À uôm, ề'ch nói ao chuôm
Rào rào, gió nói cái vườn rộng rênh
Âu âu, chó nói đêm thanh
Tẻ... te... gà nói sáng banh ra rô'ì
Vi vu, gió nói mây trôi
Thào thào, trời nói xa vời mặt trăng...

1971

Ngôi đền Bải Cháy

Ngôi đền' n có tự bao đời
Rêu xanh bậc đá, lá rơi úa vàng
Cột đền' n, đạn Mỹ xiên ngang
Bàn thờ đã lạnh khói nhang lâu rô'ì
Hố' bom sâu hoắm chân đô'ì
Ngẩng lên nham nhở mảnh trời biể'c trong
Vách đền' n ai tạc tượng Ông
Lửa quẩn giáp sắ't, kiể' m cong tuồ' t trầ' n
Mặt hiề' n như bác nông dân
Nụ cười tươi sáng, mề' n thân, đậm đà
Từ đền' n em bước chân ra
Hạ Long muôn sóng chói lòa gươm vung
Tùng đoàn các chú qua sông
Pháo vưon. Lá nguyệt trang rung tiể' ng cười

Phà sang, đèn đã khuấ't rô'i
Nghĩ về' các chú bồ'i hồ'i không yên
Và em bỗng hiểu ngôi đèn
Hiểu ai tạc tượng người hiề'n câ'm gương.

1971

Nhớ và nghĩ

Kính tặng chị Ngô Thị Phương Huyền

Chị em dạo mát trên đường
Tiế'ng than ngổ tiế'ng quê hương ngọt ngào
Bâng khuâng chị nhớ ngày nào
Trăng lên nghe gió rì rào ngọn tre
Và em nghĩ những đêm hè
Điện hồ'ng mái ngói, bạn bè hò reo

Máy khoan thành thịch lưng đeo
Bụi ngùi chị nhớ những chiề'u làm thuê
Một mình giã gạo canh khuya
Cầm cầm giá buố't, gió về' từng cơn
Rộn ràng em nghĩ xóm thôn
Tiế'ng ai xát thóc cười giòn sân kho
Trắ'ng tinh hạt â'm, hạt no
Đường làng xe nhỏ, xe to ra đô'ng

Chị nhìn nước rặ'⁽¹⁴⁾ Hạ Long
Nhớ trưa bắ't cây bãi sông năm nào
Bập bề'nh, em nghĩ chiế'c phao
Chiề'u chiề'u tắ'm biển, sóng dào dạt xô

Chị nhìn lá rụng, cành trơ
Đã ng cay nhớ ổ chuôi khô. Gió lửa
Mái lều xơ xác nắng mưa
Vết roi chủ - những nhát cưa xé lòng
Và em nghĩ những gian phòng
Điều hòa nhiệt độ, mặt hồ êm vui
Tiếng cây lách chách đêm chôi
Tiếng người trò chuyện với người yêu thương
Chị em cùng dạo trên đường
Cùng nhìn cổ máy, con mương, mái nhà
Chị buồn nhớ những ngày qua
Em vui nghĩ những ngày xa đang gần...

1971

Cháu làm bà còng

Tặng cháu Minh Hà

Cái chân thì khuỳnh khoàng
Tay vấp vèo lưng cong
Đầu vấp va vấp vênh
Cháu bỗng hóa bà còng

Mèo tròn mắt lạ lùng
Chị cười lăn ra đất
Mẹ ngồi lặng hồi lâu
Bà đứng trào nước mắt...

1972

Cháu đi

Cháu về rồi cháu lại đi
Ngoài kia bom nổ âm ỉ suốt đêm
Chú nào có chút nào yên
Đêm năm tháng thấm nghe trên tiếng bom

1972

Ngắm hoa

Tặng Thúy Giang

Em ngắm bông hoa
Tím tươi bờ ngõ
Cánh hoa mới nở
Màu còn rung rinh
Màu đẹp hơn tranh
Càng nhìn càng thắm
Như màu của nắng
Như màu của mưa
Dịu dàng, non tơ...
Yêu hoa đẹp thế
Em đừng quên nhé
Sân sỏi xòe ra
Như tay lấm đất
Bám vào sỏi cát
Bám vào nắng rát
Bám vào mưa dầm
Làm lụng âm thầm
Cần cù dưới đất

Chẳng nhìn thấy đâu
Chính chòm rễ ấy
Làm nên sắc màu...

1972

Tháng ba

Sau làn mưa bụi tháng Ba
Lá tre bông đỏ như là lửa thiêu
Nên trời rừng rực rắng treo
Tưởng như ngựa sắt sớm chiều vẫn bay

1972

Hương đồng

Đồng ẩm trắng non
Luống cày sục nước
Mưa rào bữa trước
Nắng nông chiều nay
Mùi bùn đang ngấu
Mùi phân đang hoai
Vôi chưa tan hẳn
Còn hăng rãnh cày
Hạt giống mùa qua
Bóc men trong đất
Giọt giọt mồ hôi
Ủ lâu thành mật
Bón bê lên hương

Dịu mát bờ sương
Thoảng hơi gió nhẹ
Vàng trắng mới hé
Làn mây trong ngà
Đường cày ai rạch
Thành dòng sông Ngân
Sao như gô c rạ
Lô nhô xa gâ n...

Trời đã t đêm nay
Như chim mới hót
Như rượu mới cất
Như mật mới đông
Đi trong ngào ngạt
Niềm vui gieo trồ
Thịt da ta cũng
Tỏa hơi ruộng đô ng...

1972

Nói với con gà mái

Mày nhìn tao, con mắ t lạc hẩn đi
Tròng mắ t vắ n những tia máu đỏ
Cái nhìn cháy như hai hòn lửa
Có phải tại tao đâu!

Đàn con mày xuô ng ổ ngày nào
Lông tơ mịn óng vàng bờ ngõ
Chun chun những cái mỏ
Rúc á m lòng mày những đêm trời giông

Mày nhìn tao, đôi cánh xù tung
Đập rô i loạn như điên, như dại
Lông bù xù, mỏ sao không chải
Có phải tại tao đâu!

Đàn con mày chiề u qua, còn riu rít bắ t sâu
Vườn trước, ngõ sau, mô i ra nhiề u quá
Mày tốp mô i, nhắ n nhùng con tắ t cả
Diề u con no kê nh, diề u mày vẫn lép không

Mày nhìn tao, chân cào đắ t lung tung
Con mày có ở đâu trong đắ t
Máu tóe rô i, những ngón chân rách nát
Có phải tại tao đâu!

Đàn con mày trưa nay còn tránh nắ ng
dưới giàn trắ u
Những cuố ng lá vàng như mật đọng
Chói lói tiế ng ve, da trời nóng bỏng
Mày thiu thiu rô i, cánh vẫn thức che con

Mày nhìn tao, lão đảo không hô n
Lô i rộng không đi cứ lao vào vách đắ t
Tiế ng mày gọi con, tiế ng còn tiế ng mắ t
Có phải tại tao đâu!

Gà Mẹ ơi!
Mày không biế t trên trời
Có những quả bom lao xuố ng như gió độc
Mày chưa kịp gọi con, đã bị vùi trong đắ t
Có nhìn thắ y gì đâu
Xác con mày bay lên cùng với những lá trắ u...

Lời một bạn gái mười hai tuổi

Các bạn ơi!

Tên phát xít Ních-xon đã cúi mặt viêng tôi

Tôi nhìn thẳng vào mặt hă n

Ý nghĩ hă n chạy từ đầ u xuô ng chân

Từ chân ngắ m xuô ng đấ t sâu, nên tôi nghe hế t:

"Nê u mày sô ng thì ông cũng giế t!"

Ai nhìn nghiêng sẽ tưởng hă n thương tôi

Giọt nước mắ t lạnh buồ t kia có thể lừa người

Tôi nhìn hă n trừng trừng vào mặt

Và tôi hiểu hă n đã vay nước mắ t!

Tôi nhìn thấ y rằng hă n thì nhọn hoắ t

Kẽ răng còn vương vài sợi thịt trẻ con

Ý nghĩ hă n chạy từ đầ u xuô ng chân

Từ chân ngắ m xuô ng đấ t sâu, nên tôi nghe hế t:

"Nê u mày sô ng thì ông cũng giế t!"

Tôi ngủ gật ba mươi năm dưới bóng bạch dương

Trong khúc dân ca có cơn gió mùa đông và tiế ng xe tam mã

Viên đạn Hít-le bắ n tôi

Đã thành gỉ sét rô i

Hôm nay Ních-xon đê n khóc

Cách hă n giả vờ thật là ngu ngô c

Ý nghĩ hă n chạy từ đầ u xuô ng chân

Từ chân ngắ m xuô ng đấ t sâu nên tôi được biế t:

"Nê u ông là Hít-le

Ông sẽ thiêu mày không còn gì mà chôn hế t!"

Và hă n khóc tôi

Tôi không thể phì cười
Tôi nhìn thẳng vào mặt hắ n
Tôi nhận ra máu tôi bọt phát xít Đức cướp đi
Chảy giầ n giật vắ n vèo theo hình chữ Y
Trên mũi nhọn diề u hâu của hắ n
Không biế t hắ n mượn ai bộ mặt đưa ma
Và vay ai nước mắ t
Nước mắ t xuyên qua đấ t
Vỡ trong lô ã ng ngực tôi ngàn vạn
mảnh thủy tinh
Và súng tá y lên khắ p cả thân mình
Ngày đêm nhức buố t
Các bạn ơi!
Các bạn có nghe thắ y tiế ng kêu từ dưới mộ của tôi?

1972

Đồng chiều

Mặt trời chìm cuố i đồ ã ng xa
Sương lên mờ mịt như là khói bay
Đấ t trời cách một gang mây
Và tôi cùng với luố ng cây tỏa hương...

1972

Câu cá

Cầ u ao loang vế t mỡ
Em buông câ ã n ngồ i câu

Phao trắ ng tênh tênh nổi
Trên trời xanh lầu lầu

Mặt ao không gợn gió
Bóng trúc cũng rung rinh
Con cá mương đớp bọt
Nhô miệng tròn, nhỏ xinh

Cá! Cá! Chúng mày ơi
Vào đây mà kiể m ăn
Mô i lòng gà béo ngậy
Mùi thính thơm, rắ t đắ m

Cục cùng cung trên bờ
Vào đây con cá ngẫ
Cái mô m to hơn mình
Mắ t đỏ vắ n gian giảo

Vào đây con rô cù
Đầ u đen sạm lầ m lì
Thường nháy phao đột ngột
Rồ i lừ lừ lôi đi

Vào đây con cá diể c
Hay vơ vẩn rong chơi
Nhưng nhăng khoe áo trắ ng
Và nhản nha rửa mô i

Cá! Cá! Chúng mày ơi
Dù con to, con nhỏ
Nế u chạm đế n mô i ta
Đề u nắ m khoèo trong giỏ

Riêng mặt trời tình nghịch
Ngậm môi dưới đáy ao
Giật má y lả n không được
Còn làm ta ngã nhào

1972

Ghi ở bờ ao

Chim hót rung rinh cành khế
Hoa rơi tím cả câ u ao
Má y chú rô ron ngơ ngác
Tưởng trời đang đổ mưa sao

1972

Cơn giông

Cơn giông bỗng cuộn giữa làng
Bờ ao lở. Góc cây bàng cũng nghiêng
Quả bông chẻ t chẳng chịu chìm
Ao con mà sóng nổi lên bạc đầu...

1972

Con mắt

Con mắt trời nóng bỏng
Rừng rực những ngôi sao

Đêm đêm con mắ t ấ y
Cháy bùng trên mặt ao

Thẳm sâu con mắ t đấ t
Hun hút những giề ng thơi
Đêm đêm con mắ t ấ y
Nói điề ù chi với trời?

1972

Ao nhà mùa hạn

Mùa mưa mà mưa chẳng đế n
Đáy sâu nẻ toác khi nào
Rêu nằ m mơ những sắ m sét
Rồ i khô trên cọc câ ù ao...

1972

Ở nhà chú Xuân Diệu

Ngôi nhà chú Diệu đây rồ i
Hàng cây Xuân với khoảng trời cũng Xuân⁽¹⁵⁾

Chim không hót động vườn râm
Mà nghe tiế ng bạc trong ngầ n lúu lô
Trong phòng bê ã bộn những Thơ
Tùng chùm Sắ u Nhỏ nhắ p nhô cửa ngoài

Lặng im vô ãn vấ những lời
Những Sông, những Núi, những Người, những Ta

Ngày Xuân xanh suốt tuổi già
Tiếng Hương rồi rít, tiếng Hoa phập phồng

Đâu là Riêng? Đâu là Chung?
Hăm nhăm năm, Một Khố i Hồn trong thơ
Phải đâu một sớm, một trưa
Mà Tắm nhà một mùa Tơ óng vàng

Nghề thơ cũng lắm gian nan
Bỗng đâu cánh cửa mở toang. Chú vào
Như Hai Đợt Sóng ào ào
Như Cây Đồi vẫn rì rào sắc Xuân...

1972

Tiếng đàn bầu và đêm trăng

Các chú văn công Quân Giải phóng
Về nhà em chơi
Chú gảy lên khúc đàn bầu
Chú đập tay gõ hát
Ánh trăng bỗng thành bát ngát
Tiếng chim đêm cao vời
Tiếng những vì sao lang thang trên trời
Nhưng dây đàn bầu
Lại rung những âm thanh về con người và mặt đất
Tiếng ân tình mấy nghìn năm trước
Tiếng ân tình hôm nay
Chứa sẵn từ bao giờ trong dây
Cứ ngân lên với âm điệu tuyệt vời
Đằm thắm khúc ru con Nam Bộ
Tươi mát câu dân ca quan họ

Mái đình uốn cong
Nhà máy tâng tâng bên kia sông...
Người nghe bắt gặp mình trong tiếng đàn nõng nõng
Chị dân quân lái máy cày
Ngón chân cái vẽ t bùn non còn lấm
Cụ già má y lầ n tiễn cháu con ra trận
Đồng nhấ t là trẻ em lên chín, lên mười
Trong tiếng đàn bà u
Tấ t cả bỗng thành thi sĩ

Tiế ng đàn bà u, tiế ng đàn bà u
Ngân nga trong đêm trắng
Giữa hai mùa lúa
Dây đàn tưởng không bén tay chú nữ
Mà căng trong không gian
Tự rung lên ngàn đời sức mạnh Việt Nam

Chúng em lắ ng nghe, nín thở
Lúc ấy rừng rừng bom nổ
Bóng cau ngã xuố ng cây đàn
Lung lay
Như bàn tay
Xóa đi những âm thanh dơ bẩn
Để tiế ng đàn và chỉ có tiế ng đàn tuôn trào
vô tận
Mát trong như suô i đầ u nguồ n...

1972

Đêm thu

Thu về` lành lạnh trời mây
Bỗng nhiên thức giấ'c nào hay mấ'y giờ
Ánh trăng vừa thực vừa hư
Vườn sau gió nổi nghe như mưa rào

1972

Bàn chân thầy giáo

Thầ'y ngô'ì ghê' giảng bài
Xê'p cạnh bàn đôi nạng gỗ
Một bàn chân đầu rô'ì
Chúng em không rõ

Sáng nào bom Mỹ giới
Phượng đỏ ngồn ngang, mái trường tô'c ngói
Mặt bảng đen lỗ chỗ vế't bom bi
Thầ'y câ'm súng ra đi
Bài tập đọc dạy chúng em đang dở
Hoa phượng
Hoa phượng cháy một góc trời như lửa!

Năm nay thầ'y trở về`
Nụ cười vui vẫn nguyên vẹn như xưa
Nhưng một bàn chân không còn nữa
Ôi, bàn chân
In lên cổng trường những chiề'u giá buố't

In lên cổng trường những đêm mưa dầ'm
Dấ'u nạng hai bên như hai hàng lỗ'đáo
Chúng em nhận ra bàn chân thầ'y giáo

Như nhận ra cái chưa hoàn hảo
Của cả cuộc đời mình...

Bàn chân thầy gửi lại Khe Sanh
Hay Tây Ninh, Đồng Tháp
Bàn chân đạp xuống đất u lũ giặc
Cho lẽ sống làm người
Em lắng nghe thầy giảng từng lời
Rung động bao điều suy nghĩ
Nghe thầm vọng bàn chân đi đánh Mỹ
Nghe âm vang tiếng gọi của chiến trường
Em đi suốt chiều dài yêu thương
Chiều sâu đất nước
Theo những dấu chân người thầy năm trước
Và bàn chân thầy, bàn chân đã mất
Vẫn dẫn chúng em đi trọn vẹn cuộc đời...

1972

Nhớ bạn

Chiều nay
Tao ngồi trên cây gỗ
Nghe róc rách chân cây sóng vỗ
Con thuyền xưa, mũi chổng như đuôi chim
Tất cả vẫn còn nguyên
Tao bỗng nhớ chúng mày, nhớ thế
Đâu rồi thằng Tí
Mái tóc hoe hoe, mắt lơn ti hí
Xúng xính quần nâu
Bành bành cái cẳng đã lún phún râu

Thả`ng Trình nước da mai mái
Ồn ền tiế`ng cười như con gái
Cái Thúy, cái Liên
Tên nghe có vẻ dịu hiê`n
Mà nghịch như quỷ sứ
Câu chuyện xưa thâ`y kể
Theo chúng mày đi đâu, về` đâu?
Chúng mình thường bảo nhau
Đấ`t nước quá nghèo rô`i, không thể nghèo hơn nữa
Chúng mình lớn lên
Không tiế`c nghĩ suy và mô` hôi đồ
Không biế`t đũa nào tay có trước về`t chai
Không biế`t tuổi chúng mình bao nhiêu
Đấ`t nước rạ rơm sẽ thành sắ`t thép
Dù chẳng làm nên hay làm nên sự nghiệp
Cũng không bao giờ quên nhau
Chúng mày ơi, bây giờ chúng mày đâu?

Và chiế`c câ`u
Cong như vành trăng chia tay đêm â`y
Ở xa, chúng mày có thấ`y
Trên câ`u gỗ chiề`u nay
Tao nôn nao ngô`i nhớ chúng mày...

Hè lớp 7, 1972

Bến đò

Nhớ chị Trầ`n Thị Duyên

Bế`n đò xưa đây rô`i
Cây đa già buông rể loi thôi

Lá biếc xòa mặt nước
Đá lởm chởm, bờ sông trắng bọt...
Trời se se heo may
Vẫn như lần đầu, ta qua sông năm ấy
Con đò gỗ chẳng còn gôi bãi
Đâu rồi, quán rá lơ phơ
Ta thêm nhìn những kỷ niệm ấu thơ
Ngôi thụp xuống khoang đò
Khoang đò rộng thế
Chẳng thấy cây đa, bãi mía
Khoảng trời cong veo trên mũi đò
Tóc ông lái bạc phơ
Lặn vào mây trắng...

Ta đứng giữa trời mênh mông trắng
Quán xưa đổ rồi
Dưới bóng mát vòm đa chẳng còn có ai ngồi
Gió thổi cồn cào mặt nước
Mất một nỗi gì không thể tìm lại được
Ta đi, lòng vẫn ở nơi đây
Ai cũng chỉ có một lần
Cái thuở thơ ngây...

1972

Thơ vui

Kính tặng bác Mạnh Sinh⁽¹⁶⁾

Cảm ơn bác tặng thơ vui
Cháu chưa lặng lẽ qua đời được đâu
Cháu còn ở với cây cau

Bùng xòe tán lá, đỏ au quả già
Cháu còn ở với mẹ cha
Mấ't mờ chân chậm, biế't là cây ai
Cháu ăn hạt gạo bao đời
Bao buồ'n vui ngắ'm vào người đã lâu
Cháu làm đã được gì đâu
Cuộc đời còn cả đầ'ng sau rấ't dài...
Cảm ơn bác tặng thơ vui
Đường về' âm phủ còn vời vợi xa
Lô'í rầ'u xơ xác cỏ hoa
Rêu xanh bậc đá đã nhòa dầ'u chân
Điện Diêm Vương lạnh hương trầ'm
Sân rồ'ng quý ngủ, đầ'm đầ'm mưa rơi
Diêm Vương đi vắ'ng lâu rồ'i
Nghe đâu ăn cỗ nhà trời xa xăm
Ngọc Hoàng mở tiệc trăm năm
Cồ'ng rung muôn nhịp, rượu tắ'm nghìn vò
Mãi vui chén rượu, cuộc cờ
Quên không mở cửa Phủ cho cháu vào...

Năm nay cháu đã lớn cao
Chẳng còn như buổi chiề'u nào bác thăm
Quả bông vẫn rủ ngang sân
Tiế'ng chim năm ngoái vẫn ngân ngang trời

Cảm ơn bác tặng thơ vui...

1972

Đập cửa Diêm Vương

Trích trường ca "Trùng phạt"

Đoàn người đi
Trong sắc chiều vàng úa của âm ti
Lá khô lác đác
Nghe thoang thoang mùi hương trầm
ngan ngát
Tiếng chuông khua xa vời...
Chó ngao im lặng nhìn người
Quả trứng đứng bóng thanh sắc
Cửa điện Diêm Vương đóng chặt
Đoàn người nhận ra Thân Đất
Chân tay xây xát vết bom
Tiếng Thân:
- Tôi đến đã mấy hôm
Cửa Điện vẫn chưa thấy mở...
Vi vu, vi vu
Đây là lời của gió
Các bạn ơi
Hãy lắng nghe lời của gió:
- Hỡi những người phản nộ
Các bạn đi hàng nghìn cây số
Bắt ánh sáng chiếu ra từ trái tim mình
Đây là chỗ tận cùng
Kẻ thù phải đến tội ác
Giờ trừng phạt: máu rơi thịt nát
Sắp đến rồi! Sắp đến rồi!
Nhưng hãy chờ, hãy chờ, các bạn ơi
Diêm Vương đang ngủ...
Tiếng đoàn người cắt ngang:
- Không thể chờ, không thể chờ được nữa
Đập cửa mau! Đập cửa!
Tiếng đoàn người đập tay vào cửa điện

Diêm Vương

Tiếng bèn bệt, những bàn tay già
Tiếng sầm sập, những bàn tay mang chửa
Tiếng cộc cộc, những con ngựa gỗ
Tiếng rào rào, những cành cây
Tiếng ầm ầm, đất bắn ngói bay
Thành một âm thanh chát choang nhưc nhô i
Thành một âm thanh kinh hoàng dữ dội
Như thiên nhiên đang tạo sông dựng núi
Như trái đất đang hình thành...

Tiếng Diêm Vương:

- Quý sứ đâu? Sao có chuyện lạ kỳ?

Tiếng đoàn người:

- "Mở cửa đi! Mở cửa đi!

Phải trừng phạt. Chúng tôi đòi trừng phạt

Những kẻ đã gây ra tội ác!

Diêm Vương xóc vội áo, bước ra

Tiếng xủng xoảng thanh la

Dùi nện thòm thòm tro ng đá

Tiếng kèn rờn rúc lên hô i hả

Cửa Điện mở toang

Cả một vùng nhê nh nhoáng sáng vàng

Long lanh dát ngọc

Hồ sen lung linh trắng mọc

Cá lừng lơ bơi, in bảy sắc cầu vồng

Đường vào sân uốn khúc vẫy rờn

Nền đá, nét mây bay thanh thản

Rừng rực chín, những quả đào, quả mận

Tỏa mùi thơm không thấy ở trên trần...

Thư thơ

Kính gửi các anh đã đến thăm em

Đến thăm em, các anh chúc làm thơ
Góc sân nhỏ bỗng thành nơi tạm biệt

Em biết lúc này giấc Mỹ đang đô t giết
Những bé thơ cùng với các đồ chơi
Những mái nhà cùng với tiếng chim vui
Những cánh rừng xanh cùng với vầng trăng bạc
Âm thanh xô đến bàn em học
Là tiếng bom B52 thăm sát Hải Phòng
Tiếng pháo nổ vào làng xóm miền Trung
Tiếng tên lửa bắn xuống hồ Hoàn Kiếm
Lúa vàng chín dưới cánh chim chiến
Trời quê hương đang hóa thành thơ
Chùm chùm bom lao xuống bất ngờ
Roi lửa ta quất lên vào lúc trời thật đẹp
Những năm tháng oai hùng và quyết liệt
Biết bao điều em không nói được bằng thơ...
Em chẳng còn bé bỏng như xưa
Chiếc khăn quàng em đeo đã bắt đầu thấm ướt
Những trang giấy cứ còn trên mặt đất
Đường hành quân dẫn đến mọi chân trời
Cao hơn trang thơ, hơn cả cuộc đời
Là Tổ Quốc đang một còn, một mất
Em nghĩ thế. Và những ngày tháng giặc
Cứ âm vang như những tiếng trống trường
Đêm em nằm thức với quê hương
Mỗi vì sao gọi một miền Đất Nước
Các anh đi quét sạch quân xâm lược

Em ở nhà, lòng bứt rứt sớm trưa
Biết bao điều em không nói được bằng thơ...
Và sau này, nếu các anh gặp em
Không phải trên góc sân nhà ngói ngấm trăng lên
Mà trong chớp đạn rực trời, cứ điểm thù tan rã
Thì điều ấy, chắc các anh không lạ...

8-1972

Cô Thị Màu

Lúa rơm tạm thu gọn lại
Màn phong căng đỏ sân đình
Điện xanh vòm đa cổ thụ
Người xem đông như mít - tinh

Xóm làng như xóm làng xưa
Trong tiếng trống chèo sâu vơi
Tiếng mõ đưa hương hoa đại
Len dần vào mọi tâm tư

Kìa, cô Thị Màu lên chùa
Đông đánh dáng đi, mắt liếc
Ngắm cái tay cô phẩy quạt
Tưởng mình sông đã trăm năm

Người xem thoáng như quên chi
Chiều nay gánh lúa trên đồng
Tân tảo nuôi em, nuôi mẹ
Mười năm ròng rã chờ chờ...

1973

Hoa đại

Thương một quãng đường chói nắng
Mầm hoa đập đất, nhô lên
Sắc thắm rất nhiều về sáng
Hương thơm rất nhiều về đêm

Một vùng tươi mát trong lành
Cái nắng trưa hè dịu lại
Vui vẻ người qua, hoa ơi,
Ai bảo em là hoa đại?

1973

Sương muối

Bất ngờ trắng ngỗ, móc sa
Cỏ cây đỏ sém như hoa dong riềng
Làng xa cuộn cuộn gió lên
Rập rờn dải lửa cháy bên chân trời...

1973

Đường

Xế trưa tìm thăm nhà bạn
Lại gặp chú bù nhìn rom
Xúng xính áo toí nón lá
Một mình đứng múa giữa vườn

Ngõ lạ. Rô' i bởi gió thổi
Hỏi ai? Đường tạnh bóng người
Lại chú bù nhìn vô' n vĩa
Phấ' t tay, chỉ thẳng... lên trời

1973

Cây xoan

Ngày nào xoan bé xiu
Giờ bỗng vút lưng trời
Dưới gô' c cây xám mô' c
Bao lá cành khô rơi...

1973

Bãi Cháy

Bãi đây, chẳng ngọn lửa nào
Bóng con còng gió lặn vào cát trưa
Mặn nô' ng vị muô' i ngàn xưa
Rào rào gió động hàng dừa. Nước lên
Long bong sóng vỗ thuyê' n nghiêng
Sắ' c trời, sắ' c biển xanh trên ngọn sào

Bãi đây, chẳng ngọn lửa nào
Đảo giương tím cánh buồ' m chào đón ta
Bom thù giội má' y mùa qua
Lửa bom đã tắ' t. Tím hoa sim rô' i
Thông non nô' i đấ' t liê' n trời
Tiế' ng ai thấ' p thoáng, nói cười xôn xao...

Bãi đây chẳng ngọn lửa nào
Chỉ ta với sóng lẫn vào trong xanh...

1973

Hoa duối

Vườn xuân xao thánh thót
Năm cánh xòe vàng tươi
Ngõ sao đêm xuống hát
Mãi vui, quên về trời...

1973

Khi mùa thu sang

Mặt trời lặn xuống bờ ao
Ngọn khói xanh lên lúng liếng
Vườn sau gió chẳng đuổi nhau
Lá vẫn bay vàng sân giếng

Xóm ngoài, nhà ai già cô m
Làn sương lam mỏng rung rinh
Bạn nhỏ cười trâu về ngõ
Tự mình làm nên bức tranh

Rào thưa, tiếng ai cười gọi
Trông ra nào thấy đâu nào
Một khoảng trời trong leo lẻo
Thình lình hiện lên ngôi sao

Những muông kêu to một tiếng
Thu sang rồi đây! Thu sang!
Lòng bỗng nhớ ông Nguyễn Khuyên⁽¹⁷⁾
Cổng cháu chạy rong khắp làng...

1973

Cây bàng mùa đông

Suốt mùa hè chịu nắng
Che mát các em chơi
Đến đêm đông giá lạnh
Lá còn cháy đỏ trời...

1973

Ghi chép về ngọn đèn dầu

Đứng giữa nhà mà cháy
Mà tỏa sáng xung quanh
Chỉ thương cây đèn ấy
Không sáng nổi chân mình...

1973

Mùa đông và cây sấu đông⁽¹⁸⁾

Ngoài vườn mưa bụi lay rây
Cành xoan vươn những nhánh gầy khẳng khô

Quả vàng héo quấ t, lúa thừa
Lặng dâng nỗi nhớ ngàn xưa lên trời...

1974

Đất

Đấ t muố n nói điề u chi thê
Mà không nói được với người
Mà rạo rục trong quả ngọt
Mà rung rung màu lá tươi...

1974

Đồng quê

Làng quê lúa gặt xong rô i
Mây hong trên gô c rạ phơi trắ ng đô ng

Chiề u lên lặng ngắ t bầ u không
Trâu ai no cỏ thả rông bên trời

Hơi thu đã chạm mặt người
Bạch đàn đôi ngọn đứng soi xanh đầ m

Luô ng cày còn thở sùi tăm
Sương buông cho đô ng hoang nằ m chiêm bao

Có con châu chấ u phương nào
Bâng khuâng nhớ lúa, đậu vào vai em...

1974

Ở ngoại ô thành phố

Mưa bay trắng những cao tầng đơn độc
Bỗng bất ngờ nghe vọng tiếng bò, bê
Hồn dân dã sao mà dai dẳng thế
Đến tìm tôi, tưởng tôi lạc lối về...

1974

Mưa xuân

Mưa bay như khói qua chiêm
Vòm cây nghe nhỏ giọt đều qua đêm
Tiếng mưa vang nhẹ khắp miền
Lòng rung như chiếc lá mềm khẽ sa
Sáng ra, mở cửa nhìn ra
Vẫn mưa mà đất trước nhà vẫn khô...

1974

Trong sương sớm

Sao Mai chờn vờn ngang mặt
Nam Tào, Bắc Đẩu gần thôi
Vừa mới bước qua ngõ duối
Đã đi lơ lửng giữa trời
Cổng làng bông nhè nhẹ nhây nổi
Bón bề sương khói ngùn ngang

Trâu quên đôi sừng lấ m đấ t
Tưởng mình lững thững lên Trăng

Tán đa bùng ra đột ngột
Có ai? Ở bác thợ cày
Ngồ i thổi nùn rơm, rít thuô c
Sau lưng, đờ ng lê nh lảng bay...

1974

Mục lục

[Phần 1](#)

[Phần 2](#)

[Phần 3](#)

[Phần 4](#)

[Phần 5](#)